

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Nadja KAČIČ

Naslov naloge : Stališča do pitja alkohola v družini. Primerjava stališč vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov.

Kraj: Nova Gorica

Leto : 2008

Št. strani: 114

Št. slik: 0

Št. tabel: 0

Št. bibl. pripomb: 0

Št. prilog: 0

Mentorica: izr. prof. dr. Gabi ČAČINOVIČ VOGRINČIČ

Deskriptorji: alkoholizem, socialno delo z družino, stališča o alkoholizmu

Povzetek: V nalogi opisujem stališča do pitja alkohola v družini. Raziskala sem jih pri vinogradniških družinah in družinah zdravljenih alkoholikov. Posebej sta me zanimali dve stališči: stališče družin kako vpliva pitje vina na zdravje in stališče o tem kako vpliva, po njihovem mnenju, zakonska prepoved pitja na omejitev pitja alkoholnih pijač. Ob tem sem raziskovala s katerimi ključnimi besedami so v družinah opisovali odvisnost od alkohola; kako so ubesedili vzroke za pretirano pitje alkoholnih pijač; zanimalo me je kaj mislijo o vzrokih, ki vplivajo na odločitev zasvojenega z alkoholom, da gre na zdravljenje; kako v družinah razlagajo posledice tega, da človek odkloni pitje alkoholnih pijač v družbi; raziskovala sem razlike v stališčih do pitja alkoholnih pijač med podeželskimi in med mestnimi otroki.

Prevod v angleščino:

Title: Opinions about drinking alcohol in families. Wine-producing families' opinions compared with the opinions of the cured alcoholics' families.

Descriptors: alcoholism, social work with family, opinions about alcoholism

Abstract: In my diploma work I am writing about the opinions about drinking alcohol in families. I have done research within the wine-producing families and families with cured alcoholics. Two different opinions were my major interest: the opinion of the families on drinking wine along with its influence on health, and the opinion about the influence of the legal prohibition of drinking on restriction of drinking alcohol. Within my research were key words used by the families to describe the addiction of alcohol; and how they expressed the causes for excessive drinking of alcohol. I was interested in what they thought about the causes which influence the addict's decision to start the treatment and how the consequences of the fact that a person refuses to drink alcohol on company are explained. Part of my research is also the differences in the opinions about drinking alcohol among rural and urban children.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

STALIŠČA DO PITJA ALKOHOLA V DRUŽINI

Primerjava stališč vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov

Mentorica: Izr. prof. dr. Gabi ČAČINOVIČ VOGRINČIČ

Nadja KAČIČ

Ljubljana, januar 2008

PREDGOVOR

V prvem delu diplomske naloge sem opisala nekaj splošnih značilnosti bolezni alkoholizma in socialnega dela z družino. V drugem delu pa sem stališča do pitja alkohola v družini kvalitativno obdelala in analizirala na beseden način. Nato sem naredila povzetek in izpisala za nalogo ključne besede, ki so odgovarjale na posamezno vprašanje. Ko sem imela izpisane ključne besede, sem jih razvrstila po vsebinskih sklopih in iz njih izpeljala interpretacijo. Naloga je zaključena z rezultati raziskave.

Diplomska naloga o stališčih do pitja alkohola v družini je nastala iz več razlogov. Prvi je ta, da kot terenska kmetijska svetovalka pospešujem zmerno pitje vina in drugih alkoholnih pijač. Na to delovno mesto sem bila pred leti sprejeta z izobrazbo univ. dipl. inž. živilske tehnologije v kmetijski svetovalni službi Sežana v okviru Kmetijske gozdarske zbornice Slovenija. Kot služba skušamo izboljšati socialni, ekonomski in pravni položaj družin na kmetijah; da pomagamo razvijati kakovost pridelkov in proizvodov - v veliki meri alkoholnih pijač. Lahko bi rekla, da je slovensko podeželje zibelka slovenstva, kjer še vedno igrajo glavno vlogo trdna stališča in tradicionalne vrednote, ki se prenašajo iz roda v rod. Podeželje je tisto, kjer se ohranjajo ljudski običaji in šege, ljudska kulinarika. Obredno pitje vina.

Drugi razlog pa je ta, da kot prostovoljka delam tudi z družinami zdravljenih alkoholikov na Enoti za zdravljenje alkoholikov v okviru Psihiatrične klinike v Ljubljani. Začela sem pred petimi leti z izrednim študijem iz psihosocialnih znanj.

V prvem primeru mi vino (pod alkoholne pijače v nalogi smatram predvsem vino) predstavlja družabno pijačo, ki umiri razburjeni želodec in dušo, oplemeniti hrano; deluje kot rahlo poživilo in v zmernih količinah ugodno vpliva na psihično in fizično dobro počutje in zdravje. V drugem primeru pa vino obravnavamo kot sredstvo za omamo in zasvojenost.

Tretji razlog je ta, da sem v stališčih različnih družin želela najti tudi dejavnike, ki pripomorejo k zasvojenosti.

Četrta pa ta, da bi z opravljeno nalogo na nek način omilila stisko, ki jo ves čas doživljam razpeta med vlogama kmetijske svetovalke in prostovoljke.

V zvezi z zasvojenostjo z alkoholom in z zmernim pitjem alkohola se mi poraja nešteto vprašanj, nešteto predlogov, zamisli, stališč. Spominjam se psihiatrinje dr. Z. Čebašek Travnik ko nam je v času izobraževanja iz systemske psihoterapije govorila, da bi v Sloveniji prepovedala pitje alkoholnih pijač; da pri njih doma jih nihče ne pije. Po drugi strani se spominjam prof. dr. S. Šikovec iz živilske tehnologije ko je nam študentom tako spoštljivo govorila o vinu: »Treba ga je »vgraditi« kot diamant v prstan«. Ob pogledu na »zlomljeno« družino, zaradi alkoholizma, me mine, da bi popila kak kozarček vina, medtem ko ga v družbi vinarjev včasih popijem.

Rada bi se zahvalila vsem družinam, ki so si kljub obilici dela vzele čas, sprejele moja vprašanja in se jim posvetila. Lepo mi je bilo z njimi. Rada bi se zahvalila tudi prof. dr. Liljani Rihter za napotke glede izpeljave kvalitativne analize. Najlepša hvala izr. prof. dr. Gabi Čačinovič za moralno in strokovno podporo pri pisanju diplomske naloge.

KAZALO DIPLOMSKE NALOGE

STALIŠČA DO PITJA ALKOHOLA V DRUŽINI

Primerjava med stališči vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov

TEORETIČNI DEL.....	8
1. Zasvojenost z alkoholom. Kdo je zasvojen?.....	8
1.1. Stanje v Sloveniji. Vrste pitja.....	9
1.2. Stanje vinjenosti.....	11
1.3. Vzroki pitja. Osnove teorije izbire.....	12
1.4. Vrste alkoholikov.....	17
1.5. Obrambni mehanizmi zasvojenega z alkoholom.....	18
1.6. Fenomen prvega kozarca.....	18
1.6.1. Ponos alkoholika.....	18
1.7. Recidiva.....	20
1.8. Uvid.....	21
2. Socialno z družino.....	23
2.1. Metodična načela socialnega dela.....	26
2.2. Vzpostavljanje delovnega odnosa.....	27
3. Problem.....	28
4. Metodologija.....	31
4.1. Vrsta raziskave.....	31
4.2. Vprašalnik.....	31
4.3. Populacija in izbor primerov.....	32
4.4. Obdelava in analiza podatkov.....	33
5. Povzetek intervjuja.....	34

6. Analiza podatkov.....	65
7. Interpretacija podatkov.....	80
8. Sklepi.....	88
9. Literatura.....	.92
10. Povzetek.....	96
11. Dodatek.....	.97
11.1. Vprašalnik-Stališča do pitja alkohola v družini. Primerjava stališč vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov	

TEORETIČNI DEL

1. ZASVOJENOST Z ALKOHOLOM. KDO JE ZASVOJEN?

Zasvojenost (katerakoli, tudi zasvojenost z alkoholom) je umetna škodljiva potreba (Ramovš 1999:60-61). Potreba po alkoholu je nekaj, kar smo z veliko »vaje« spremenili v svojo potrebo. Ko je zasvojenost vzpostavljena, deluje pri človeku kot relativna nuja. Je umetna potreba po nečem, kar človeku po naravi ni potrebno, ampak je tujek, na katerega se je človek z vsemi svojimi razsežnostmi nasilno prilagodil, pri čemer se pokvarijo naravni obrambni mehanizmi tako, da delujejo proti razvojnim potrebam človeka. Alkoholizem je škodljiva potreba, saj škodi vsem človekovim razsežnostim. Zasvojenost biološko zastruplja organizem, da oboleva, patološko spreminja duševno delovanje in vedenje, krni svobodo in odgovornost, kvari medčloveške odnose in razmerja, zavira človekov razvoj in omamlja njegovo smiselno orientacijo v življenju.

Sindrom odvisnosti od alkohola ali alkoholizem je opredeljen s pomočjo kriterijev, ki so opisani v 10. reviziji Mednarodne klasifikacije bolezni. O odvisnosti govorimo, če so bili v preteklem letu izraženi vsaj trije od naslednjih znakov: močna želja po pitju alkohola, težave pri obvladovanju uživanja, vztrajanje v pitju kljub škodljivim posledicam, večje posvečanje pitju alkohola kot drugim aktivnostim in obveznostim (npr. službi, družini...), potreba po čedalje večji količini alkohola ter telesne motnje pri prenehanju uživanja, ki se kažejo kot abstinenčni sindrom. Sindrom odvisnosti od alkohola pogosto spremlja tudi zanikanje težav, ki jih ima posameznik zaradi uživanja alkohola (<http://www.ivz.si/index.php?akcija=tisk&n=511>).

V obdobju prilagajanja na odvisnost pride tudi do spremenjenih vlog v družini pravi Čebašek Travnik (1996:34). Partner, ki sam ni odvisen od psihotropne snovi, prevzame vlogo in s tem tudi naloge odvisnega. Tako si naloži breme prevelike odgovornosti in obenem pridobi nesorazmerno veliko kompetenc. V to igro se postopoma vključujejo tudi otroci, na primer tako, da preveč »pomagajo« ali pa delno oziroma v celoti nadomeščajo »manjkajočega« roditelja.

Odvisnost je kronična bolezen. Odvisna oseba se zaradi narave bolezni upira konstruktivnim predlogom drugih družinskih članov, ki si želijo spremembo. Odvisnost postane trajna lastnost družine, še posebej, če je prisotna že več generacij. Pri takih družinah opazimo nekakšno vdanost v usodo, ki sledi prepričanju, da se ne da ničesar spremeniti. Prilagoditev na odvisnost postane tako popolna, da poskus zdravljenja predstavlja hujši stres kot odvisnost sama. Partnerji in drugi družinski člani postanejo reševalci, ki kratkoročno pomagajo odvisni osebi (žena spravi pijanega moža v posteljo, telefonira v službo in prosi za dan dopusta, ker da je mož bolan), dolgoročno pa vzdržujejo odvisnost v družini (Čebašek Travnik *ibid.*).

Pri tem gre predvsem za zanikanje in globoko občutje sramu pravi Gostečnik (1999:198-199). Vsaka družina z alkoholikom bo imela nekoga, ki bo alkoholika podpiral pri njegovi zasvojenosti. To je lahko žena ali mož, ki se sicer nenehno pritožuje, vendar za njim pospravlja, ga zagovarja pred otroki, prikriva pred drugimi, telefonira na njegovo službeno mesto ter opravičuje njegovo odsotnost z lažnimi razlogi; skratka ne naredi nič konkretnega, da bi se šel alkoholik tudi zdraviti. Očetov ali materin alkoholizem lahko podpira tudi eden od otrok, ki ga bo za očetom čistil, ga spravljal v posteljo, ga vodil iz gostilne. Vsi pa bodo globoko v sebi nosili razdiralni občutek sramu, jeze in nemoči. Pred drugimi bodo prikrivali to očetovo bolezen, se je sramovali in čutili, da so drugačni, da ne pripadajo družbi in so zanj nesprijemljivi.

1.1. STANJE V SLOVENIJI. VRSTE PITJA.

Po podatkih inštituta za varovanje zdravja znaša v Sloveniji registrirana poraba čistega alkohola na prebivalca več kot 10 litrov letno; navedeni podatek nas uvršča v sam svetovni vrh.

Može (2002:18) pravi, da danes, tako kot včeraj, podpirajo uživanje alkoholnih pijač razni prastari ljudski običaji, verovanja in zablude. Tako pijejo ljudje poleti, da bi se ohladili, pozimi pa, da bi se ogreli. Pijejo, kadar so veseli in kadar so žalostni (ob porokah pa tudi ob pogrebih; ob slovesih in ob ponovnih snidenjih; pri sklenitvi dobre ali slabe kupčije). Običaji povezani z uživanjem alkohola, so tako razširjeni, da si je težko zamisliti kakršnokoli družabno priložnost bodisi pri starih ali pri mladih, kjer ne bi bilo tudi alkohola.

Uživanje alkoholnih pijač ima tudi še druge razloge, navaja Može (2002:18). Tako so na primer slabe prehranjevalne razmere vzrok, da ponekod alkohol uporabljajo kot dodatek k hrani. Iz tega sledi prepričanje, da alkohol daje moč in zaradi tega alkoholne pijače pogosto uživajo pri težkem delu. V resnici se pivcu le zdi, da je močnejši, ker mu otopi občutek utrujenosti.

Može nadaljuje (ibid.), da nekatera verovanja pripisujejo alkoholu celo zdravilni učinek. Tako slabokrvnim priporočajo rdeče vino za okrepitev. Kdo še ni slišal nasveta, naj prehlad zdravi z žganjem?

Alkoholizem je verjetno najbolj razširjena zasvojenost v slovenski družini, pa čeprav si tega niti zdaleč ne upamo priznati. Kar pa je najbolj katastrofalno je dejstvo, da je alkohol sredstvo ali model, kako se soočamo z bolečino, žalostjo, potrtostjo, porazom, vznemirjenostjo in dramatično razdiralnimi doživetji v družini in širši družbi in kako vse to razrešujemo. Alkohol je na ta način postal lažno pomirjevalno sredstvo (Gostečnik 1999: 198).

Največ smrti zaradi alkohola ugotovijo v najbolj naseljenih statističnih regijah, Osrednjeslovenski in vzhodni Štajerski, ki se ji uradno pravi Podravje. Največ ljudi glede na vse umrle pokoplje pijančevanje v Zasavski in Savinjski regiji ter Jugovzhodni Sloveniji, najmanj pa v obalno-kraški regiji (http://www.delo.si/index.php?sv_path=41,1735,195331).

Z obsežnimi raziskavami so ugotovili, da je povezava med rabo alkohola in nasiljem kulturološko pogojena (Čebašek Travnik 1996: 34). Američani irskega porekla pijejo v gostilnah in morebitno nasilje izkažejo v istem okolju. Američani italijanskega porekla raje pijejo doma, kjer izbruhne tudi njihova nasilnost. O tem, kako je pri ameriških Slovencih študija ne poroča. Vsakodnevne izkušnje na domačih tleh pa govorijo o tem, da Slovenci pijejo v gostilnah, nasilni pa so kar tam in doma.

Slovenijo prištevajo med tako imenovane mokre kulture, kjer je značilen ambivalenten odnos do alkohola. Sem sodijo predvsem sredozemske dežele, zaradi visoke pridelave in potrošnje vin ter razširjenih specifičnih vzorcev družbenega in individualnega vedenja, ki je povezano z uživanjem alkohola; na eni strani ljudje gledajo na alkohol kot na splošno koristno substanco,

na drugi strani pa so moralno sankcionirani tisti posamezniki, ki prestopijo neformalno postavljeno mejo družbeno sprejemljivega vedenja zaradi uživanja alkohola.

Glasser (1994:131) pravi, da je alkohol tako vpet v našo kulturo, da je nepivcu včasih težko doseči, da ga v družbi sprejmejo. Vsakdo, ki ne pije, mora biti dovolj močan, da si najde prijatelje, ki ga sprejmejo takšnega, kot je. To uspešnemu odraslemu človeku ni težko; za najstnika z izrazito potrebo po tem, da ga družba sprejme, pa to, da ne pije, pomeni nevarnost, da ga ne bodo sprejeli. Poleg tega večina vidi in doživlja pitje v domači hiši bolj kot hec kot pa potencialno resen problem..

Vladimir Auer (2002:41) govori o različnih vrstah pitja, če jih proučujemo s socialnega vidika:

- ritualno pitje (ob praznovanjih, zaključkih, jubilejih, podpisih pogodb ipd.),
- socialno sprejemljivo pitje izven strogih ritualnih obredov,
- individualno pitje iz potrebe (npr. s ciljem zmanjšanja tesnobe, napetosti, potrnosti ali zadovoljive potrebe po občutku nemoči, iz hedonizma-kot pospeševanje užitkov. Za tovrstno pitje je značilno, da je brez socialnega nadzora, včasih poteka tudi skrivaj.).

1.2. STANJE VINJENOSTI

Ko se alkoholik bori s steklenico, je to stanje zelo zoprno in nerealno. Ljudje, ki ga obkrožajo so namišljeni ali njihove podobe so izkrivljene; od njih je odvisen, lahko bi jih imel rad. S to popolno vdajo alkoholu (kot, da bi izstrelil puščico v bitki), se vsa njegova epistemologija spreminja; njegovi strahovi, zamere in panika magično izginjajo. Njegova samokontrola se zmanjša, tudi njegova potreba po primerjanju z drugimi. Začuti fiziološko toplino alkohola v svojih žilah in v mnogih primerih tudi psihološko toplino proti drugim. Lahko postane jokav in sentimentalni ali jezen, ampak je vsaj ponovno postal del človeškega prizorišča (Bateson, 2000:299)

Bateson (ibid.) pravi, da alkohol verjetno povzroči, da se alkoholik vidi samega sebe kot del grupe, v resnici je pa alineiran. Alkohol mu omogoča komplementarnost v odnosih z ljudmi, ki ga obkrožajo. Anonimni alkoholiki dajejo velik pomen temu fenomenu; smatrajo, da je

alkoholiku, ki še ni dosegel dna težko pomagati. Nagibajo se k taki razlagi, da tisti posameznik, ki se povrne spet v alkoholizem, dejansko še ni dosegel dna. Dno alkoholika so različne nesreče, napadi deliriuma, stanje pijanosti v katerem popolnoma izgubi spomin, brezupne diagnoze, izguba službe. Vse te nesreče imajo nek učinek na alkoholika. AA pravi, da je dno različno za različne ljudi in nekateri ga nikoli ne dosežejo; nimajo te priložnosti (Bateson 2000:301).

Seveda je možno, da vsak človek doseže neko dno, nadaljuje Bateson (2000:301). To dno pa je ta napad panike, ki pa daje ta moment neko ugodno priložnost za spremembo; ni pa ta padec vedno priložnost za spremembo. Prijatelji in sorodstvo in celo terapevti lahko izpulijo alkoholika ven iz njegove panike tudi z zdravili ali da ga bodrijo, zato, da se on »preobleče« (pozdravi) in vrača nazaj v njegov ponos in alkoholizem, da še bolj trdno pristane na dnu, do nadaljnjega ko bo spet zrel za spremembo.

1.3. VZROKI PITJA. OSNOVE TEORIJE IZBIRE.

Nekdo sreča na ulici svojega domačega zdravnika. »Kako se počutite gospod Jones?« vpraša zdravnik. »Prosim?« vpraša oni. KAKO SE POČUTITE?« ponovi vprašanje zdravnik. »Veste«, odgovori Jones, »sluh se mi je poslabšal.« Zdaj je na vrsti zdravnik. »Gotovo preveč pijete. Nehajte pit, pa boste bolje slišali.«

Čez nekaj mesecev se spet srečata. »KAKO SE POČUTITE GOSPOD JONES?« Ni vam treba kričati, gospod doktor. Prav dobro slišim.« »Gotovo ste nehali piti, ne?« »Drži.«

Čez nekaj mesecev se srečata tretjič. Vendar mora zdravnik spet povzdigniti glas, da ga oni razume. »Gotovo ste spet začeli piti, kaj?« vpraša pacienta. Ta pa odgovori: »Poslušajte, gospod doktor. Najprej sem pil in slabše slišal. Potem sem nehal piti in sem slišal bolje. Ampak tisto, kar sem slišal, ni bilo tako dobro kakor viski.«(Frankl 1994: 38)

Glasser (2000:209) pravi, da je alkoholizem najpogostejša zasvojenost zahodnega sveta. Poudarja, da pa ne glede na to, katero vrsto omame si zasvojenci izberejo, jim mamila omogočajo to, kar si želijo bolj kot vse drugo, to pa je zanesljiv in lahek dostop do več užitka, kot mislijo, da ga lahko dobijo na kateri koli drug način. Alkohol ali drugo mamilo, posnema

ali aktivira kemično delovanje možganov, ki povzroča ugodje. To pa daje posamezniku občutek, da je ena ali več naših potreb zadovoljenih.

»Mnenja sem, da bo alkohol, v nasprotju s preostalimi drogami, vedno sestavni, sprejeti, celo povečevani del naše kulture. Alkohol podpira kulturni ideal - vzpostavlja kontrolo nad našim življenjem. Tega, da je alkohol najbolj destruktivna sila v naši kulturi, ki povzroča, da ljudje izgubijo kontrolo, ni priznано dejstvo in tudi ne bo. Priznано pa ne bo zaradi načina kako deluje. Kultura oziroma vsaj kultura, ki jo razglašajo množični mediji, ga vodi kot pozitivno silo, kar lahko tudi je, če se uživa v zmernih količinah. Naša kultura ob podpori medijev, zmotno verjame, da »pravi« moški in ženske ne bodo prestopili tanke črte, ki loči krepitev kontrole od izgubljanja kontrole. Alkohol je tista vrsta droge, ki nam pomaga pri opravljanju stvari, ki pomaga pri vzpostavljanju kontrole in zato je znak moči in zrelosti, če smo ga sposobni obvladati. Ker krepi občutek kontrole, ga sprejemamo, namesto, da bi se ga bali; samo slednje bi bilo pravilno.« (Glasser 1994:131).

V splošnem verjamemo, da moremo vzroke in razloge za alkoholizem iskati v treznem življenju alkoholika. Alkoholiki so v svojih treznih manifestacijah navadno označeni kot nezreli, oralni, homoseksualni, materinsko fiksirani, pasivno-agresivni, boječi uspeha, preobčutljivi, ponosni, vljudni ali preprosto šibki (Bateson 2000: 281).

Če ga njegov stil treznosti pripelje do pitja, potem mora ta stil vsebovati napako ali patologijo; in intoksikacija mora nekako doprinesiti-vsaj subjektivno - do popravka te napake (Bateson 2000:281). Z drugimi besedami, v primerjavi z njegovo treznostjo, ki je na nek način »napačna«, mora biti alkoholikova intoksikacija na nek način »pravilna«. Star rek »In vino veritas« lahko vsebuje resnico, ki je veliko globlja od običajno pripisane.

Alternativna hipoteza, ki jo Bateson (ibid.) navaja, predlaga, da ko je alkoholik trezen, je na nek način bolj duševno zdrav kot ljudje okoli njega in takšna situacija je nevzdržna. Da je Bernard Smith, ne-alkoholik, legalni predstavnik AA, prišel blizu definicije, ko je rekel:» član AA ni bil nikoli zaslužjen z alkoholom. Alkohol mu je enostavno služil kot izhod iz osebnega suženjstva njegovim napačnim idealom materialistične družbe.« Tu ne gre za upor proti nezdravim idejam okoli njega, ampak beg pred njegovimi lastnimi nezdravimi premisami, ki so kontinuirano podkrepljene z okoliško družbo. Vsekakor pa je možno, da je

alkoholik na nek način občutljivejši kot normalen človek na dejstvo, da njegove zdrave (a konvencionalne) premise pripeljejo do nezadovoljujoče rešitve.

Ramovš (1986:171-179) govori o treh vzrokih alkoholizma: alkoholu, okolju in človeku samem.

Alkohol kot vzrok zasvojenosti

Če ne bi bilo alkohola, bi tudi alkoholizma ne bilo.

Okolje kot vzrok zasvojenosti

V Sloveniji, deželi vinogradov, je pitje alkoholnih pijač nekaj povsem običajnega. Neobičajno je, če jih ne piješ.

Človek sam kot vzrok zasvojenosti

Auer (2002:47-59) navaja tri lastnosti posameznika, ki lahko pripomorejo k nastanku zasvojenosti:

- genetski dejavniki
- osebne lastnosti
- življenjski slog

Pri zasvojenosti namreč ni nikdar problem droga ali alkohol, ampak vedno človek, ki se omamlja in medčloveški odnosi vseh, ki živijo z njim(Picchi 1995: 97).

Lamovec (1993:9-10) pravi, da so medosebni odnosi temeljnega pomena za razvoj osebnosti, tako v emocionalnem, socialnem kot tudi v intelektualnem smislu. Na osnovi odnosov z drugimi ljudmi si ustvarjamo identiteto. V stikih z njimi opazujemo, kako se na nas odzivajo, dobivamo povratne informacije o tem, kako nas drugi zaznavajo in se naučimo, da na podoben način zaznavamo sebe. Odziv drugih nam pomaga, da razvijemo čimbolj jasno in točno predstavo o sebi. Če nas drugi doživljajo kot vredne, bomo tudi sami sebe ustrezno vrednotili. V medsebojnih odnosih se naučimo prevzemati različne socialne vloge, ki jih vključimo v svojo predstavo o sebi. V odnosih z drugimi odkrivamo, kdo pravzaprav smo kot osebnost.

Drugi nam tudi pomagajo osmisliti svet okoli nas, poudarja Lamovec (ibid.) ter razlikovati med stvarnostjo in domišljijo. Odvisni smo od drugih, da validirajo, potrdijo naše zaznave in vtise. Na mnoga vprašanja v zvezi s stvarnostjo ne moremo dobiti odgovora samo s pomočjo čutil. Ne moremo vedeti, kaj je prav in kaj ni, kaj je dobro in kaj slabo, lepo ali grdo, dokler ne primerjamo naših ugotovitev z drugimi. Svoje zaznave in odzivanja na zunanji svet moramo deliti z drugimi, da ugotovimo, če je tudi njihovo doživljanje podobno.

Lamovec pravi (ibid.), da potrebo po tem, da bi nas drugi potrdili kot osebo, poskušamo zadovoljevati v vseh medsebojnih odnosih, kar nam včasih uspe bolj, drugič manj. Validacija je navadno obojestranski proces, zato se moramo naučiti kako potrjevati druge. Poleg validacije, ki nam pomaga ohranjovati samospoštovanje ali celo občutek bivanja in jo lahko dobimo od kogarkoli, pa vsakdo potrebuje vsaj dve specifični vrsti odnosov: intimne odnose, ki nam dajejo občutek navezanosti in pripadnosti ter prijateljske odnose, ki temeljijo na skupnih zanimanjih in nam dajejo občutek skupnosti. Intimni odnos najprej vzpostavimo z materjo, kasneje pa se večina preusmeri na osebo nasprotnega spola. V vsakem primeru pomeni relativno trajno navezanost na specifično osebo. Prijateljske odnose navadno vzpostavljamo z vrstniki, s katerimi nas družijo podobna zanimanja kot tudi podobne življenjske okoliščine.

» Ne ali da, je odvrčala mati, ko jo je oče vprašal, če jo zebe. Z zelo nežnimi besedami. Izrekla je prav potih, da bi jih ne čuli otroci.

Nobene graje, ne solza, nikakršne scene. Pa veliko je božala po licu.« (Aime Duval 1997:10-11).

»Skupaj štiri ure samote na dan«. (Aime Duval 1997: 8).

S temi besedami je avtor, sam odvisnik od alkohola, v knjigi *Otrok*, ki se je igral z luno, opisal svojo družino in njegovo samoto.

Lucienovo mamó doživljam kot »nemo« mamó; z Lucienom se ni pogovarjala. Ni reagirala. Težko bi mi bilo živeti s tako mamó; tudi jaz bi se prepustila »luni«.

»Zdaj je knjige vodila kar mati. Bila je tudi za tajnico. Le da je tu in tam vendarle našla kako sekundo še za sina. Sicer pa sta starša pričakovala od njega že od malega, da bo znal biti

samostojen. Pa saj je imel vse kar je potreboval, poln hladilnik, veliko igrač, zdaj pa tudi denar, če je le rekel zanj in če ni bilo za neumnosti. » (Gradišnik: 2005:14)

Pravica do resničnosti je pravica otroka, človeka, da ga ne prezremo, da ga vidimo, slišimo, da ga jemljemo resno. Človek potrebuje v družini izkušnjo, da lahko pove, kdo je, kaj želi in da sprejme enako in da sprejme enako sporočilo od drugega, da bi se naučili živeti z drugim, ne drug proti drugemu. Temeljni občutek lastne vrednosti se lahko zgradi le na izkušnji, da si smel in mogel izraziti svoja čustva, misli, želje, da si jih predstavil v odnosih z ljudmi, prevzel odgovornost zanje, se jih učil obvladati in spremeniti. Mislim, da tudi spoznavanje in iskanje smisla mora začeti v izkušnji iz pravice do resničnosti, iz temeljnega občutka lastne vrednosti. (Čačinovič Vogrinčič 1995: 124)

»Zlasti poslušanje je odločilnega pomena: gre za zahtevno človekovo lastnost, saj je treba poslušati, ne da bi izražali sodbe in predsodke, sprejemati in utrjevati možnost za vživetje, torej biti na mestu drugega ko ta govori o sebi, ne da bi pri tem zasedli njegov prostor, ne da bi stopili na njegovo mesto« (Picchi 1995: 40)

V humanih medosebnih odnosih v družini je dovolj prostora za izražanje različnosti in za tisto bližino, ki si jo člani družine želijo in jo tudi potrebujejo. Dialog-humana komunikacija je oblika srečevanja in sporočanja, kjer člani družine prisluhnejo drug drugemu. Tu poteka pogovor o vseh vprašanjih in problemih, ki zadevajo mladega človeka. V takšnih medosebnih odnosih ni razlogov za beg v drogo in druge oblike odvisnosti (Marinček 2002: 50)

» Samo jasna identiteta, ki pomeni poznavanje svojih potreb, želja, meja, čutenj, strahov in hrepenenja, omogoča neodvisniško življenje, vsako pomanjkanje stika s seboj pa povzroča odvisniške-lažne, navidezne in nepravne oblike življenja »(Kompan Erzar 2003: 41).

Glasser (1994:1-31) trdi, da je v jedro našega obstoja vgrajena skupina osnovnih potreb, ki jih moramo nenehno zadovoljevati. Poleg potrebe po preživetju in razmnoževanju nas ženejo še štiri potrebe: potreba po ljubezni in pripadnosti, po moči in uveljavljanju, po zabavi in ugodju ter po svobodi in samostojnosti. Dobro počutje je pokazatelj, da so naše potrebe zadovoljene, slabo pa, da niso. Alkohol (navidezno in za kratek čas) pokrije vse potrebe. Kasneje, po

stresnitvi, ostane občutek praznine in nezadovoljstva. Zasvojeni ta občutek ponovno prežene po stari, ustaljeni poti-z alkoholom. In tako je začaran krog sklenjen.

1.4. VRSTE ALKOHOLIKOV

Najbolj znana je Jellinkova razdelitev, ki jo navajata Ramovš (1986:86-88) in Rugelj (2000: 159-161):

-*Alfa alkoholiki* pijejo zaradi duševnih stisk. Količino popite alkoholne pijače še nadzirajo in tudi abstinirajo še lahko; ob prenehanju pitja se ne pojavi abstinenčna kriza. Težave v medsebojnih odnosih že nastajajo, delno pa se pojavljajo tudi organske motnje. Ta tip alkoholizma lahko postopoma preide v gama in delta tip.

- *Beta alkoholiki* živijo predvsem v vinorodnih krajih, kjer je pitje alkoholnih pijač del prehrane in življenja. Pogosto imajo lahko vnetje želodca, živcev, cirozo jeter, poleg težav v družini. Ob prenehanju pitja se ne pojavijo abstinenčne težave. Tudi ta tip se lahko razvije v težje oblike.

-*Gama alkoholiki* ne morejo nadzorovati količine popite alkoholne pijače. Toleranca je zvišana; takrat ko popivajo do hude pijanosti: lahko cel dan, več dni ali celo več tednov. So »občasni« alkoholiki, lahko daljši ali krajši čas zdržijo tudi brez alkohola. Lahko abstinirajo ne da bi se pojavil abstinenčni sindrom. Težave so zelo hude na vseh ravneh.

-*Delta alkoholiki* ne morejo zdržati brez pijače; niti en dan. So duševno in telesno odvisni od alkohola. Abstinenčne težave se pojavljajo v obliki tresenja, glavobola, razdražljivosti, bruhanja,...

-*Epsilon alkoholiki ali dipsomani* neko obdobje pijančujejo, potem pa nekaj časa živijo brez alkohola.

-*Zeta alkoholiki* so agresivni, bolešno nasilni že po manjši količini popite alkoholne pijače.

1.5. OBRAMBNI MEHANIZMI ZASVOJENEGA Z ALKOHOLOM

Razboršek in Krištof (1988:82-83) navajata obrambne mehanizme alkoholika:

- Zanikanje ali negacija. Alkoholik zanika, da pije; prepričan je in trdi, da lahko preneha kadarkoli želi.
- Racionalizacija. Razloge za pitje razumsko opravičuje, češ, da so v službi npr. praznovali rojstni dan.
- Projekcija. Krivdo za pitje pripisuje drugim; npr. zaradi nemogočega šefa v službi,...
- Fragmentacija ali drobljenje odnosa do alkoholika. Alkoholik prizna, da se ob kakšni priložnosti res napije, vendar poudarja, da vmes pridno dela (takrat namreč ne pije).
- Minimalizacija. Zmanjšuje pomen svojega pitja; češ saj to počno vsi...

Ramovš (1986:65-75) govori še o dveh tipih obrambnih mehanizmov:

- Čudoviti spomini. Alkoholik razlaga kak pivski dogodek, kjer je bilo vse tako lepo; ni bilo čisto popivanje.
- Odprt boj. Tega uporablja tedaj, ko mu vsa druga obramba odpove. Uporablja grožnje in nasilje, prizna, da je alkoholik, bližnje prosi odpuščanja, nekaj časa res abstinja, zagrozi s samomorom,...

Rugelj (1983:77) pravi, da je potrebno te obrambne mehanizme med zdravljenjem, rehabilitacijo in prevzgojo zlomiti, sicer se alkoholik ne bo znebil občutkov zaznamovanosti in manjvrednosti, česar posledica bo, da bo moral znova seči po kozarcu.

1.6. FENOMEN PRVEGA KOZARCA

1.6.1 PONOS ALKOHOLIKA

»Fenomen prvega kozarca« označuje to, da zdravljeni alkoholik nikoli več v življenju ne sme poskusiti niti požirka alkoholne pijače. Ramovš (1983:217) pravi, da se ob prvem požirku odvisnost prebudi tako hitro, da morda (tedaj že bivši zdravljenec) pije do težke pijanosti. Takoj se povrnejo tudi alkoholično vedenje in mišljenje. Nekateri recidivirajo drugače in

nekaj časa in nekaj časa pijejo zmerno ter pitje skrivajo, vendar se s svojim vedenjem kmalu izdajo, pitja ne zmorejo več kontrolirati. Avtor navaja, kako malo je potrebno, da se speča odvisnost prebudi. Prebudi jo lahko bonbon z rumom, jed ali pecivo, ki mu je dodan rum ali kak liker ali pa celo narkoza ob operaciji. Avtor (1983:76) navaja, da gre pri zasvojenih z alkoholom za organsko nezmožnost zmerne pitja.

Bateson pravi (2000: 299), da je to slika stanja zavesti alkoholika, ki se bojuje s steklenico. Jasno je, da je to stanje zelo neprijetno in tudi nerealno. Njegovi »drugi« so ali totalno imaginarni ali pa so velika popačenja oseb, od katerih je odvisen in ki jih ima morda rad. Ima alternativo za to neprijetno stanje-lahko se napije ali pa vsaj ima »en požirek«.

Prijatelji in sorodniki alkoholika pogosto nagovarjajo naj bo močan ali naj se vzdrži skušnjave. Kaj mislijo s tem ni čisto jasno, vendar je pomembno, da se sam alkoholik, ko je trezen, navadno strinja z njihovim pogledom na svoj »problem«. Verjame, da bi lahko bil ali vsaj moral biti »kapitan svoje duše«. Vendar je danes že kliše alkoholizma, da je po »tisti prvi pijači« motivacija za prenehanje pitja enaka ničli. »Kapitan« lahko samo ukaže treznost –a ni poslušan pravi Bateson (2000: 282-283) .

Ponos alkoholika je testirati nekaj podobnega kot samoobvladovanje ali samokontrolo, z nedoločljivim namenom dokazati, da je samokontrola neefektivna ali absurda. Enostavno se ne bo obnesla, ker vsebuje negacijo in ne more biti izražena v primarnih procesih. Njena zadnja manifestacija je v dejanju-poseganju po pijači. Ta herojska borba s steklenico, ta izmišljena oz. fiktivna druga plat se konča s »pomiritvijo in ponovno spoprijateljitvijo s pijačo«. V prid te hipoteze govori dejstvo, da testiranje samokontrole vodi nazaj v pijačo. Vsa epistemologija samoobvladovanja, ki jo alkoholiku nalagajo prijatelji je pošastna. Če je to tako, potem ima alkoholik prav, ker jo zavrača (Bateson 2000:298).

»Poskus spreminjati alkoholika v tem obdobju panike je ponavadi neuspešen; narava te panike je opisana v testu. Ljudje ne želimo etiketirati človeka kot alkoholika, lahko pa se sam sebe diagnosticira, da stopi v najbližjo točilnico in poskusi kontrolirano piti. Pije in potem prekine. Če je pošten do samega sebe, ne bo trajalo dolgo, da se bo odločil. To ga bo stalo veliko navora, da bo pridobil to sposobnost, da bo kontroliral to stanje. Ta test lahko

primerjamo z voznikom, ki zavira, takoj ko pride na spolzka tla. Tu ugotovi, da je težko zavirati, da ga bo kar neslo. Nenadoma ta sila, za katero on ve, da je to neka vrsta zavora, se zdi, da poganja vozilo še hitreje. To v bistvu ni zavora, dejansko poganja vozilo še hitreje. To alkoholika spravlja v še večji strah, ko odkrije, da je ta sila (sistem: jaz in vozilo) večja kot on sam »(Bateson 2000:301).

1.7. RECIDIVA

Ramovš (1999:43) pravi, da recidiva pomeni, da začne alkoholik ponovno piti po vsaj delnem uvidu in uspehu pri socialnem urejanju alkoholika in njegove družine.

»Recidivira torej samo zdravljeni alkoholik, ki se je že toliko osvestil, da se je res odločil za zdravljenje in je njegovo zdravljenje že napredovalo« (Ramovš 1983:218)

Ramovš (1983:217-227) meni, da je večina recidiv znak slabega zdravljenja. Obenem poudarja, da recidiva ni nujno slaba in da je morda edino sredstvo, da spodbudi k začetku uspešnega urejanja.

Tako kot se spreminjajo stališča do bolezni odvisnosti so se postopoma začela spreminjati tudi stališča do recidiva. V preteklosti se ga je kaj hitro pripisalo pacientovi nemotiviranosti ali celo osebnostnim lastnostim, ki da onemogočajo »normalen« potek zdravljenja. Osnovno sporočilo je, da ni absolutne realnosti ali resnice (kaj je prav, kaj ni prav, kaj je normalno). Obstaja več resnic oz. realnosti in vsak član družine ima svojo (Fon Ferster).

V skladu z milansko šolo se reframing sestoji v mnogih primerih iz besednega spreminjanja slabega v dobro in obratno. Vsaka situacija ali problem se da postaviti v drug okvir; ne vsebuje ocenjevanja kaj je moralno in nemoralno.

To sporočilo mi daje nov pogled na udeležence v problemu; omogoča mi manj obremenjujoč in bolj optimističen pogled pri delu z družinami zdravljenih alkoholikov. Pri obravnavi recidiva bolezni odvisnosti od alkohola so pomembna tako terapevtova stališča do recidiva

(osebna in strokovna), kot stališča udeležencev v problemu in njihovih družinskih članov ter širše družbeno gledanje na samo odvisnost in recidivnost.

Novi pogledi na recidivo so naslednji:

- recidivi so sestavni del vsakega razvoja,
- recidivi so prej pravilo kot izjema,
- recidivi so priložnost za razvoj,
- recidive upoštevamo kot aktivne poskuse za premagovanje življenjskih problemov,
- recidivi so smiselna dejanja (kot na primer pivsko vedenje samo zase),
- recidiv kot pojav naj se vrednoti pozitivno,
- recidivi so poskusi samoozdravitve (na primer poskus večanja samozavesti)
- recidive je možno pojasniti-»ne padejo z neba«,
- abstenenca ni glavno merilo za ocenjevanje uspešnosti zdravljenja,
- za pot iz odvisnosti je potreben čas,
- recidivi se med seboj razlikujejo.

Ziherl (1989:147-149) navaja bistvena dejavnika, ki lahko rekonvalescenta ubranijo pred recidivom:

1. Samospoštovanje-ugodna podoba o samem sebi
2. Družina oz odnosi v družini; od kakovosti odnosa, ki ga ima rekonvalescent do partnerja, do družine (in narobe), je odvisna tudi njegova človeška vrednost.

1.8. UVID

» Vemo namreč, da andragoški procesi niso možni brez lastne motivacije in da je spreminjanje življenjskega sloga odraslega alkoholika in njegove družine neprimerno večje delo, kot je vzgoja ene generacije otrok. Vsekakor jim lahko zbudi to potrebo le, če so zašli v dovolj veliko stisko » (Ramovš 1988:107).

Stiska je le potencialna energija za samopomoč, kakor je na primer zajezena voda potencialna energija za elektriko; z njo je enako kakor z zajezeno vodo: lahko jo smiselno izkoristimo za delo, proizvodnjo elektrike, prav tako pa lahko prebije jez in pod sabo vse uniči.

Ramovš (1988:162) pravi, da socialni delavec, ki dela z alkoholikom in njegovim okoljem informativno in spodbujevalno, ne sme stiske preveč sprostiti. V primeru, če bi to napravil, bi alkoholik in njegova žena odšla od socialnega delavca zadovoljna, sproščena, pomirjena. Hvaležna mu bosta in hvalila ga bosta, tu pa se bo tudi vse končalo in ob naslednji večji težavi morda začelo znova.

Logoterapija trdi, da je človekovo cincanje v položaju, ko bi se moral odločiti, lahko celo bolj škodljivo kakor zmotna odločitev. Posledice zmotne odločitve namreč hitro pokažejo napačno smer; človek jo lahko uvidi, ugotovi svojo zmoto in se na temelju te izkušnje takoj preusmeri v smiselno ravnanje.

Kadar se srečujemo z odvisnostjo v družini, pogosto naletimo na pojav nasilja. Znano je, da je nasilje pogostejše v družinah, kjer je prisotna zloraba alkohola. Moja izkušnja je, da nasilje v mnogih primerih sploh ne bi bilo odkrito, če o tem terapevti ne bi postavljali vprašanj in če ne bi vključevali v terapijo družinskih članov.

Celotna družina torej potrebuje zdravljenje pravi Gostečnik (1999:198-199). V prvi vrsti se morajo soočiti, da je alkoholikovo zanikanje, kakor tudi njihovo, češ, da ne pije preveč ali da lahko neha, globoka prevara, ki samo še nadalje omogoča alkoholikovo zasvojenost. Z drugimi besedami, vse dokler alkoholik in njegova družina ne priznajo, da npr. njihov oče ali mati ne zmore brez alkohola, da je popolnoma nemočen, da nobeno prikrivanje in obljube ne pomagajo več, tako dolgo bo alkoholik ostal zasvojen. Šele na tej osnovi se lahko začne uspešno zdravljenje.

Rus Makovec (2003:149) pravi, da kadar je nekdo storil nekaj grdega partnerju ali drugemu članu družine, je razumno pričakovati, da bo storilec za to svoje ravnanje prevzel odgovornost. Odpuščanje v odnosu je torej mogoče, ko izvajalec grdega ravnanja prevzame odgovornost za bolečino, ko jo je povzročil in se hkrati zaveže, da se bo obvladoval glede morebitnega prihodnjega destruktivnega vedenja. Odpuščanje v odnosu se lahko dogaja tudi tako, da tisti, ki so bili prizadeti, dopustijo storilcu, da poskuša z nečim nadoknaditi ali popraviti pretekla dejanja. Odpuščanje v odnosu se torej dogaja tako, da se storilec želi popraviti, prizadeti pa mu dopusti, da poskusi popraviti svoje grdo ravnanje. Potencial za

odpuščanje morajo imeti vsi udeleženci odnosa: »Pravo« odpuščanje omogoči čustveno olajšanje in omogoči ljudem, da postanejo njihovi odnosi kakovostnejši.

Rus Makovec (ibid.) nadaljuje, da je pravi proces odpuščanja možno začeti, če je o pretekli zlorabi oz. grdem ravnanju možno spregovoriti: bodisi z drugimi soljudmi bodisi, da so ljudje sami sebe ne slepijo, da zlorabe ni bilo. Ta resnica sicer v začetku ojača trpljenje zaradi mučnih spominov in podoživljanja sramu in jeze, vendar je hkrati vstopnica za olajšanje. Ko smo poskušali analizirati, kaj so hoteli s tem povedati, so nekateri po malem razmišljali o odpuščanju, v glavnem pa se je izkazala težnja, da bi kar presekali s preteklostjo (da ne bi spet bolelo ali da se ne bi koga pozvalo na prevzemanje odgovornosti). Pozabiti na destruktivna dejanja pa je naravnost usodno. Če to storimo, potem ni mogoče preprečiti, da se ne bi ponavljala. Ponavljajo se lahko tako, da storilci ponavljajo svoje zlorabe, žrtve so ponovno žrtve, lahko pa tudi žrtve postanejo storilci. Zaupanja med ljudmi ne dosežemo tako, da se vedemo, kakor, da pretekle zlorabe ni bilo. Nasprotno, najbolje se obnese, če nam ostane v spominu, hkrati pa se trudimo, da bi bili mi sami in naši odnosi drugačni.

2. SOCIALNO DELO Z DRUŽINO

Družina je naravna skupina, ki je sčasoma razvila vzorce medsebojnega vplivanja in delovanja. Ti vzorci sestavljajo družinsko strukturo, ki določa ravnanje družinskih članov, razmejuje območje njihovega vedenja in olajšuje njihovo medsebojno delovanje.

Družinski člani sebe navadno ne doživljajo kot dele te družinske strukture. Vsako človeško bitje vidi sebe kot enoto, celoto, ki deluje skupaj z drugimi enotami. Vsak družinski član ve, kaj je dovoljeno, pozna sile odklonov v nasprotne smeri, pozna naravo in učinkovitost nadzornega sistema.

Družina je skupnost, morda sploh najtesnejša in najintimnejša in kot takšna nudi posamezniku priložnost, ki je ne sme podcenjevati, da se prek izpopolnjevanja družinskih nalog-v njihovi individualni danosti-prebije do eksistence izpolnjene s smislom (Lukas: 1993:135)

Družina je subjekt notranjega pritiska, nastalega zaradi razvojnih sprememb njenih članov in podsistemov ter pritiska od zunaj, ki nastane, zaradi zahtev po prilagoditvi pomembnim družbenim institucijam, ki vplivajo na člane družine (Minuchin 1974: 60). Da bi se lahko osredotočili na družino kot na družbeni sistem v spreminjanju, moramo spoznati tranzitno naravo nekaterih družinskih procesov. To zahteva raziskavo spremenjene situacije družine in njenih članov ter stresov ob procesu prilagajanja.

Lukas (1993: 128) pravi, da kdor mora poklicno ali v družini delati z ljudmi, pri katerih nikdar ne ve, kako je z njimi, ker skokovito menjajo svoje vedenje, ta je tudi sam duševno vedno pred skokom. S tem polagoma izgublja svojo notranjo uravnoteženost in suverenost. Da bi se pred tem zavaroval, mora do duševno bolnih ali labilnih oseb držati določeno razdaljo, seveda razdaljo, zaradi katere bolnik ne bo osamljen in zapuščen. Nasprotno, razdalja naj prizadetemu zagotovi ostanek samostojnosti in lastne pobude. Zdravemu pa šele razdalja do bolnega daje možnost, da se vedno znova z ljubeznijo in potrpljenjem obrača k bolniku.

Obstajata vsaj dva teoretična pristopa k evalvaciji družine. Prvi, ki ga zastopajo humanistične, kognitivne in vedenjske šole, vidi družino v deležu posameznika. Druga perspektiva pa je sistemska in razume družino na podlagi dejstva, da vsak član družine vpliva na vse ostale in

da vsi ostali vzajemno vplivajo tudi nanj. Enota opazovanja je v tem primeru družina kot sistem. L'Abate (1994) poudarja, da je v raziskovanju družine pomembno gledati na družino z obeh perspektiv, ker se dopolnjujeta. Posameznik je hkrati stvaritev in tvorec intimnih medsebojno odvisnih odnosov s člani družine.

Gabi Čacinovič Vogrinčič pravi, da v delovnem odnosu z družino vzporedno vodimo dva procesa: prvi je proces stabilizacije za instrumentalno definicijo problema in soustvarjanje dobrih izidov tako, da vzpostavljamo edinstveni delovni projekt pomoči. Drugi proces je proces raziskovanja, samoraziskovanja, soraziskovanja družine in z družino. V procesu raziskovanja za dobre izide družina mora postati bolj razvidna. Govor o pravilih, ciljih, načinu odločanja ali o vlogah prinaša nove izkušnje, nove poglede. Udeležnost v rešitvi vedno pomeni določene spremembe v vlogah, raziskuje se povezanost, odvisnost, ubesedijo se potrebe in pričakovanja. Socialna delavka mora v delovnih pogovorih znati ubesediti družinsko dinamiko in varovati razvidnost posameznega člana v sistemu. Pomembno je, da se v delovnem odnosu sliši posameznik, da se hkrati raziskuje sistem in posamezni član ali podsistem (Čacinovič Vogrinčič 2005/2006: 25-26).

Mnogo družinskih terapevtov predpostavlja, da odkrivanje sovražnosti ali raziskovanje nespodobnega vedenja v družini, lahko prej kot vzpodbudi, prepreči spremembo (Haley 1971:281). Poudarek je na vzpostavljanju pozitivnega okvira znotraj katerega so družinski člani motivirani k drugačnemu medsebojnemu ravnanju. Poleg tega je večji poudarek na izidu kot pa na poteku terapije. Če se nič ne spreminja, potem terapija ne uspeva, ne glede na to kako dobro družina izraža svoj problem ali svoja čustva.

Procesi krožno vplivajo drug na drugega. To pomeni, da je razlika med vzrokom in posledico izginila in da izhajata drug iz drugega. Primer: ker je osamljen, veliko pije in ker pije, je osamljen. Poznavanje tega principa svetovalnim službam koristi zategadelj, ker poudarja, kako nikoli ni samo en problem na določenem področju vzrok za probleme, zaradi katerih je klient prišel po nasvet (De Vries in Bowkamp 2002: 17-18)

Čacinovič Vogrinčič v Psihologiji družine piše, da Haley poudarja, da je treba delati z vso družino oziroma z vsemi, ki so z družino povezani, ki so udeleženi v problemu. Naloga terapevta je najprej, da omogoči komunikacijo vseh o problemu. Treba je ustvariti pogoje, da

vsi o problemu komunicirajo, da vsakdo izrazi svoje gledanje. Intervencija terapevta je v tem, da vztraja, da se komunikacija med njimi nadaljuje (Čačinovič Vogrinčič 1998: 80-81).

Družinske meje povedo, kdo sodeluje v določenem podsistemu v družini in kako ter kdo je za kaj v svojo vlogi odgovoren. Načelno se ve, kdo naj bi spadal v sistem staršev, kdo v podsistem zakoncev, otrok oziroma sorojencev. V problematičnih družinah so meje zmedene in zamegljene. Člani družine vstopajo v prostor in zasebnost drugih članov. Starši so lahko narcistično vpleteni, tako, da vnašajo v potrebe drugih članov družine, na primer svojih otrok, svoja lastna čustva in potrebe. Ali pa sploh ne zmorejo razlikovati med seboj in drugo osebo.

V zdravi družini je vodenje jasno-pripada staršema, ki se ne odrekata avtoriteti in odgovornosti. Predvsem pa starša pazita, da ne zlorabljata svoje razmeroma zelo velike moči nad otroki. Demokratično vodenje v družini ne pomeni, da se ne ve, kdo je "šef" ali da je "šef" celo otrok, ampak, da starša upoštevata otroško mnenje, kadar je mogoče ali kadar je to smiselno. V kvazidemokratični družini pa starši ne sprejemajo svoje (večje) odgovornosti in zato svojim otrokom ne zmorejo pomagati pri vgrajevanju mej (Tomori, 1994).

Odvisni osebi primanjkuje časa, ki bi ga lahko preživela z družino. Tako na primer oče, ki postaja odvisen od alkohola, ne spremlja otrokovega razvoja, ne opazi ženinih skrbi glede morebitnih vedenjskih motenj pri otroku, ne opravi drobnih hišnih del. Kadar je odvisnost prisotna pri materi, se ta najprej pretirano zateka k opravljanju gospodinjskih del in zanemarja čustvene stike z otroki.

Čebašek Travnik piše, da je Claudia Bepko (1989:406-407) postavila hipotezo o nastanku odvisnosti v družini in jo vključila v model teorije o družinskih sistemih. Bistvo odvisnosti označuje kot neuspešen poskus posameznika, da bi z rabo nekega zunanjega agensa dosegel moč ali kontrolo nad določenim delom lastne osebnosti. Odvisnost v družini pa naj bi bila posledica nepravilno razporejene moči, ki temelji na razlikah med spoloma. Čebašek Travnikova pravi, da (družinski) terapevti vidijo odvisnost, oziroma set vedenjskih vzorcev, ki jih prepoznajo kot odvisnost, kot simptom neravnotežja v družinskem sistemu. Ta dejansko obstaja in to na več ravneh. Vendar mora biti jasno, da je odvisnost kot bolezen izrazito subjektivni odnos med posameznikom in psihotropno snovjo. Ta odnos moramo prekiniti, če želimo vplivati na celotni družinski sistem. Zato ne smemo pričakovati, da bo odvisnost

izginila sama po sebi, če bomo le znali pravilno vplivati na celotni družinski sistem (Čebašek Travnik 1996:33).

2.1. METODIČNA NAČELA SOCIALNEGA DELA

Lussijevo pojmovanje sistemskega socialnega dela najboljše ilustrirajo metodična načela socialnega dela in prav načela nujno potrebujemo, da bi izpolnili socialno delavsko ravnanje v delovnem odnosu (Čačinovič Vogrinčič (2005/2006: 84):

- Načelo vsestranske kristnosti*, ki pomeni, da dogovorjena rešitev vsem prinese uresničljivo korist in omogoča raziskovanje iz perspektive moči ;
- Načelo kontakta*, kjer socialni delavec vzpostavlja kontakt z vsemi udeleženi v problemu; spodbuja, omogoča in vzdržuje komunikacijo;
- Načelo interpozicije*, socialna delavka, delavec z empatijo in sočutjem stopi k vsakemu- se pa tudi od vsakega oddalji k sebi, v socialno delavsko osebno vodenje;
- Socialno ekološko načelo*, kjer socialna delavka najprej aktivira, mobilizira, krepi naravne socialne mreže uporabnikov, v skladu s postavko maksimalnega aktiviranja naravne socialne mreže;
- Načelo pogajanja*, kjer je naloga socialne delavke oblikovanje sporazuma, uresničljivega dogovora o možnem;
- Načelo sodelovanja* govori o sodelovanju s tako imenovanimi "tretjimi", ki jih pri delu z družino potrebujemo; na primer pri pogovorih, ki sem jih opravila z zdravljenimi alkoholiki, sem bila v stiku tudi s strokovno osebo, ki je vodila razgovore v klubu zdravljenih alkoholikov, v katerega so moji intervjujanci bili včlanjeni.

2.2. VZPOSTAVLJANJE DELOVNEGA ODNOSA

»Delovni odnos uporabnike in socialne delavce definira kot sodelavce v skupnem projektu, ki imajo nalogo, da soustvarijo deleže v rešitvi« (Čačinovič Vogrinčič: 2005/2006: 15). Prva naloga vsakega socialnega delavca je, da delovni odnos vzpostavi.

Elementi delovnega odnosa so:

-Dogovor o sodelovanju (Čačinovič Vogrinčič ibid.), ki vsebuje dvoje: pristanek na sodelovanje tu in zdaj in o času, ki ga imamo na razpolago ter kako bomo delali; kjer lahko pride vsak do besede;

-Instrumentalna definicija problema in soustvarjanje rešitev(Lussi,1991) : proces pomoči se začne tam, kjer so ljudje s svojim stiskami in težavami; vsak ima priložnost, da o tem odkrito spregovori in sodeluje pri oblikovanju ciljev in možnih rešitev;

-Osebno vodenje : kot vodenje k dogovorjenim ciljem, vodenje k rešitvam in k oblikam pomoči uporabnika.

Vendar tako opredeljeni delovni odnos težko vzdržujemo in ohranimo, če se v praksi ne naslonimo še na štiri pomembne sodobne koncepte v socialnem delu, ki so (Čačinovič Vogrinčič ibid.):

-Perspektiva moči : v dialogu med socialno delavko in uporabniki, ki soraziskujejo, soodkrivajo in soustvarjajo različne alternative; jasno formuliran delež v skupnem projektu;

-Etika udeležенosti :med socialno delavko in uporabniki se vzpostavi odnos sodelovanja; pozornost se usmeri na proces in soustvarjanje razgovora, razumevanja in rešitev;

-Znanje za ravnanje :socialna delavka je vse svoje znanje uporabila v praktičnem ravnanju ; npr. razgovor je učinkovit le, če je pravilno strukturiran (kot socialno delavski)- na ta način pridemo do uporabnih in potrebnih informacij;

-Ravnanje s sedanjostjo ali koncept so-prisotnosti: delovni odnos, ki ga strokovnjak vzpostavlja, ga usmeri v sedanjost, ki je pomembna, saj delamo v sedanjosti. Preteklost nas zanima le zaradi nalog sedanjosti in projekta prihodnosti.

3. PROBLEM

Problem mi predstavljata dva pogleda na vino: vino kot zdravilo in vino kot droga; vino kot krepilna pijača in vino kot pogubna pijača. V nadaljevanju navajam nekaj teoretičnih postavk o tem.

Vino je alkoholna pijača. Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA) definira alkoholno pijačo kot vsako pijačo, ki vsebuje več kot 1,2 volumenskih% alkohola. Šikovčeva (1984:8) piše, da je vino veliko več kot alkoholna pijača; alkohol je samo ena izmed 600 različnih, nekaterih še ne povsem določenih sestavin; zato je treba za vino načelno odkloniti, da bi ga uvrstili pod imenovalec alkohol.

„Vino je bilo tisočletja ovito v skrivnost, ker niso poznali biokemizma, njegovega nastanka in sestave. Vino pa so šteli tudi za čudoviti dar narave, s katerim se ne kaže nacejati, ampak ob njem uživati. Občudovati je treba njegovo bistrost, barvo, iskrivost, vonj in harmoničnost okusa. Zato je kozarec čistega vina ali naravnega penečega vina upravičeno edina pijača, s katero si lahko nazdravimo”. (Šikovec ibid.)

Vino, ki ga uvrščamo med alkoholne pijače, lahko postane nevarna past za mladino, ker smo ta pridelek narave obdali s tabuji pravi Šikovčeva (ibid.). V državah, kjer se borijo proti alkoholizmu, priporočajo vino kot nadomestilo za visokokoncentrirane alkoholne pijače.

Do nedavnega se je v svetu pojavljal pojem zmernega, manj tveganega, razumnega, ali kulturnega uživanja alkohola. Omenjeni pojmi se v praksi pojavljajo različno in tudi pomenijo različne stvari. Nasploh pa velja, da je meja manj tveganega uživanja za odrasle moške 14 enot alkohola na teden (tj. do 2 dcl vina na dan/vsak dan) ali do 5 enot ob eni pivski priložnosti, ob enem dnevu v tednu brez alkohola, za ženske pa do 7 enot alkohola na teden ali do 3 enote ob eni priložnosti, to seveda velja pod pogojem, da ni bila presežena tedenska količina. Ljudje nad 65 let starosti naj ne bi popili več kot ene enote alkoholnih pijač na dan, ne glede na spol. Ženskam, ki načrtujejo nosečnost, so noseče ali dojijo, otrokom ter mladini je odsvetovano kakršnokoli uživanje alkohola (<http://www.ivz.si/index.php?akcija=tisk&n=511>).

O zmernem in kulturnem pitju, ki naj bi bilo neškodljivo, je težko govoriti. Vsako pitje alkoholnih pijač je namreč povezano z določenim tveganjem. Vedeti moramo, da je bil vsak današnji alkoholik nekoč zmerni pivec. Torej lahko pričakujemo, da bo tudi med tistimi, ki so danes še zmerni pivci, v bližnji prihodnosti določeno število ljudi postalo odvisnih od alkohola (Čebašek Travnik, Hovnik Keršmanc, Stergar 1990:37).

»Najbolje je torej ne piti. Nikoli ne smemo dovoliti, da bi nam drugi vsiljevali pitje alkohola. Iz pijane družbe pa se je najbolje umakniti. Otrokom se pitje alkoholnih pijač popolnoma odsvetuje«. Čebašek Travnik, Hovnik Keršmanc, Stergar ibid.)

Akcije proti pitju vina so lahko povsem nesmiselne, imajo pa lahko izredno gospodarsko škodo in svojevrsten odmev pri potrošnikih, zmernih pivcih. Če bi prepovedali pitje vina, bi ljudje iskali užitke in omamo v žganih pijačah in drugih drogah, zdravilih, ne pa v vinu, ki je med vsemi drogami za zdravje še najmanj škodljivo (Pokorn 1989:7)

Kljub večji porabi čistega alkohola (v 1 /osebo/leto) pri Francozih v primerjavi s Slovenci, piše Pokorn (1995:23), je umrljivost zaradi kroničnih jetrnih bolezni in ciroze na 100.000 prebivalcev pri Francozih skoraj za polovico manjša, kar kaže na to, da razmeroma visoka poraba vina v Sloveniji verjetno ne more biti poglavitni dejavnik tveganja pri nastanku kronične jetrne ciroze in tudi drugih civilizacijskih bolezni.

Če primerjamo stopnjo hospitalizacije zaradi bolezni stalnih prebivalcev Slovenije, po regijah bivališča, glede na vinorodne rajone (primorski, posavski in podravski) z nevinorodnimi rajoni oziroma s povprečjem za Slovenijo, lahko opazimo, da je stopnja hospitalizacije z novotvorbami, boleznimi srca in ožilja, prebavil ter poškodb večja v vinorodnih rajonih v primerjavi s povprečjem v Sloveniji in z ne-vinorodnimi območji. Vzroka za ta pojav pa ne moremo iskati le v preveliki količini popitega vina oziroma alkoholnih pijač nasploh, temveč tudi v slabem slogu življenja, slabi prehrani, kajenju, telesni neaktivnosti in drugih (Pokorn 1995: 25-26)

Zavedam se, da imam do alkohola tudi jaz ambivalentni odnos. Da sem v ta odnos vpeta od nekdaj. Okolje iz katerega izhajam je izrazito vinogradniško, koder so doma vrhunska vina.

Že kot otrok se spominjam, da sem včasih pomočila prst v nalit kozarec z vinom, vino sem si včasih nakapljala v stepeno jajce. Dobro je za moč, so mi domači pravili. Stari oče je sam pridelal nekaj litrov za domače potrebe; spomnim se kako sem mu pomagala stiskati grozdje. Bili so lepi dnevi ob trgatvi, pa tisti manj lepi, ko sem včasih koga videla, da je pregloboko pogledal v kozarec. Kot otrok sem se takrat počutila žalostno, prizadeto, osamljeno, nemočno. Predvsem nemočno. Kot se počutim še danes velikokrat, ko delam z družinami zdravljenih alkoholikov. Doživljam, da sem postala veliko bolj občutljiva oziroma ranljiva na bipolarnost izrazov: zaužiti-ne-zaužiti alkoholne pijače, piti in ne-piti alkoholne pijače.

Kaj menijo o tem družine? Družine, ki proizvajajo alkoholne pijače in družine zdravljenih alkoholikov, v katerih zdravljeni alkoholiki alkoholnih pijač ne smejo piti? Poskušala sem zvedeti katera stališča glede alkoholizma so pri njih prisotna. Stališča do pitja oziroma ne-pitja vina. Stališča, ki omogočajo organizirati, strukturirati našo predstavo o svetu, vplivati na našo zaznavo določene situacije, usmerjati našo pozornost, vplivati na naše učenje in pomnjenje, nas ščititi, prispevati k utrjevanju naše samopodobe ter prilagoditev in dosego zelenih ciljev. Želela sem izvedeti predvsem dvoje: če zdravljeni alkoholiki še menijo, da je pitje vina zdravo in kaj menijo glede zakonov o omejitvi pitja alkoholnih pijač. Zdelo se mi je, da če jim bom samo ti dve vprašanji postavila, ne bom dobila dovolj dobrih odgovorov. Zato sem se odločila postaviti še pet drugih vprašanj, s pomočjo katerih bi si lažje ustvarila predstavo o koristnosti pitja in ne-pitja alkoholnih pijač, ter o možnih načinih omejitve pitja le teh.

4. METODOLOGIJA

4.1. VRSTA RAZISKAVE

Intervju je sestavljen iz sedmih vprašanj (navajam jih v vprašalniku), ki so široko odprta. Želela sem pridobiti čim več opisov v jeziku (lingvističnih).

Empirično gradivo predstavljajo besedni opisi izkušenj in stališč ljudi, zato je moja raziskava kvalitativna. Gradivo je obdelano in analizirano na beseden način, kar pomeni, da sem uporabila kvalitativno analizo.

Uporabljena metoda raziskovanja je bila izvedena v Klubu zdravljenih alkoholikov na Primorskem in na primorskih vinogradniških kmetijah.

Kvalitativna metoda raziskovanja ne zabriše specifičnosti posameznega mnenja in se odgovori, ki se pojavljajo v številčno manjši meri, ne izgubijo v »interpretaciji« raziskave. Zaradi navedenega je metoda blizu paradigmi socialnega dela, kjer vsak posameznik nekaj šteje.

4.2. VPRAŠALNIK

Vprašalnik je bil sestavljen na temelju teoretičnih spoznanj o zasvojenosti z alkoholom in na podlagi koncepta delovnega odnosa.

Vprašalnik je vseboval 7 vprašanj, vsebino navajam:

- ključne besede s katerimi so družine opisovale odvisnost od alkohola;
- vzroki za prekomerno pitje alkoholnih pijač;
- vzroki, ki vplivajo na odločitev zasvojenega z alkoholom, da gre na zdravljenje;
- kako razlagajo posledice tega, da človek odkloni pitje alkoholnih pijač v družbi
- kako vpliva pitje alkoholnih pijač na zdravje;
- kako vpliva po njihovem mnenju zakonska prepoved pitja alkoholnih pijač na omejitev pitja le teh
- razlike v stališčih do pitja alkoholnih pijač med podeželskimi in med mestnimi otroki.

4.3. POPULACIJA IN IZBOR PRIMEROV

V intervjujih so sodelovali člani primorskega Kluba zdravljenih alkoholikov in primorske vinogradniške družine.

Vinogradniške družine s katerimi sem se službeno včasih tudi srečevala, sem po telefonu in osebno zaprosila za njihov prispevek k moji nalogi. Vse so bile takoj pripravljene za sodelovanje. Izbrala sem jih pet. Označila sem jih z veliko tiskano črko A. Potem sem jih imenovala kar po vrstilnih števnikih. Še pet sem jih rabila, nekoliko »drugačnih« in nepoznanih, ki sem jih dobila s pomočjo terapevtke kluba oz. glavne sestre tamkajšnjega zdravstvenega doma. Družine zdravljenih alkoholikov sem označila z veliko tiskano črko B in jih imenovala tudi po vrstilnih števnikih.

Osnovno gradivo je zbrano v 10 intervjujih: 5 vinogradniških družin, kjer so bili zraven tudi otroci ter tudi eden od starih staršev in pet zdravljenih alkoholikov z njihovimi partnerji.

Imena so zaradi varstva osebnih podatkov izmišljena!

Vprašanja sem imela vnaprej pripravljena.

Vprašala sem 27 oseb; 9 med njimi je bilo odraslih moških (od 35 do 63 let), 11 odraslih žensk od 31 do 88 let. Družine s katerimi sem opravila intervjuje so v povprečju enako izobražene in še dovolj vitalne. Živijo v enakem družbenem oz. socialnem okolju, z razliko, da se vinogradniške družine preživljajo s proizvodnjo vina, medtem ko družine zdravljenih alkoholikov pa ne. So »žrtve« pitja alkoholnih pijač. Pogovore z vinogradniškimi družinami sem opravila na njihovih kmetijah, z družinami zdravljenih alkoholikov pa v sobici Zdravstvenega doma, medtem ko je v sosednjem prostoru potekalo tedensko srečanje skupine zdravljenih alkoholikov.

Dolžina odgovorov je različna; z družinami zdravljenih alkoholikov sem bila bolj omejena s časom -do 45 minut in tudi s številom članov, ker jih nisem hotela zadrževati še po njihovem končanem srečanju. Intervjuje sem snemala z diktafonom. Kar se tiče poznanstva in

nepoznanstva sem imela občutek, da sta bili obe skupini odprti za vprašanja. Meni osebno se mi zdi težje postavljati vprašanja ljudem, ki jih poznam. Če so se z določenim odgovorom strinjali tudi drugi, jih nisem ponovno navajala.

Populacijo predstavljajo:

A. Vinogradniške družine:

- prva družina: Valter, Ines Klemen (zakonski par s sinom Klemnom)
- druga družina: Hermina; Zalka Mitja, Aleš (nevesta Hermina s taščo in sinovoma)
- tretja družina: Vinko, Nataša, Martin, Gregor (zakonski par s sinovoma Martinom in Gregorjem)
- četrta družina: Viktor, Ada, Andrej (zakonski par s sinom Andrejem)
- peta družina: Boris, Nada, Marko (zakonski par s sinom Borisom)

B. Družine zdravljenih alkoholikov:

- prva družina: Franc, Marija (zakonski par, zdravljeni alkoholik:Franc)
- druga družina: Mario, Lidija (zakonski par, zdravljeni alkoholik:Mario)
- tretja družina: Miro, Vera (zakonski par, zdravljeni alkoholik:Miro)
- četrta družina: Marjan, Tina (zakonski par, zdravljeni alkoholik:Marjan)
- peta družina: Erik, Anja (zakonski par, zdravljeni alkoholik:Erik)

4.4. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Intervju sem po diktafonskem zapisu izpisala. Nato sem naredila povzetek, ki ga navajam (Povzetek) in izpisala za nalogo ključne besede oziroma besede, ki so odgovarjale na posamezno vprašanje. Izpisala sem tudi tisto, kar za samo vprašanje ni bilo pomembno, ker se mi je zdelo, da mi vse besede, ki jih izrečejo, pomagajo k samemu spoznanju glede zasvojenosti in urejanja. Ko sem imela izpisane ključne besede, sem jih razvrstila po vsebinskih sklopih in iz njih izpeljala interpretacijo. Nalogo sem zaključila z rezultati.

5. POVZETEK INTERVJUJA

5.1. KLJUČNE BESEDE, S KATERIMI SO DRUŽINE OPISOVALE ODVISNEGA OD ALKOHOLA

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Valter (44 let) je povedal, da imajo alkoholiki en tipičen postan vonj. Ženske občutijo alkoholika, ga ne opazijo, je dejal. Taki so bili v mladosti vedno »mehki«, takemu ne moreš spremeniti karakterja. Tak človek je iz našega življenja avtomatsko izključen.

Ines (40) je povedala, da vidi po kretnjah, fizičnem izgledu. Po barvi obraza, po načinu govora, povezovanju stavkov, po spremembi v delavnosti: delajo dve do tri ure, potem pa ne morejo več, po spremembi od jutra do večera.

Klemen (19) sin je povedal, da po obnašanju, po agresivnosti spozna alkoholika. Če bi ta bil zraven ko bi pravili kake vice, bi se ta vedno začel kregati in iskati vedno več napak pri svojih prijateljih.

Ključne besede:

- tipičen postan vonj
- »mehki« po karakterju že v mladosti
- izključen iz življenja
- barva obraza
- nesmiselno povezovanje stavkov
- delovno manj sposoben
- agresivnost

Druga družina

Sin Mitja (17) spozna alkoholika po tem, ker je večkrat pijan. Se prepira, kriči, je agresiven. Se obnaša nenormalno.

Stara mama Zalka (75) pravi, da se ga spozna po obnašanju, vsi, ki so zraven njega, trpijo.
Sin Aleš (20) bi spoznal alkoholika po tem, ker manj dela, fizično je manj sposoben, s seboj
nosi steklenice alkoholnih pijač- bolj poceni drogo, v obraz je zabuhel in izčrpan.
Mama Hermina (45) se je z Aleševimi besedami strinjala.

Ključne besede:

- je večkrat opit
- prepirljiv
- kriči
- agresiven
- njegovi bližnji trpijo
- manjša delovna sposobnost
- s seboj nosi alkoholne pijače
- zabuhel obraz
- izčrpan

Tretja družina

Sin Martin (17) vidi alkoholika kot stalno pijanega, neurejenega,...
Sin Gregor (20) pravi, da se vidi po obnašanju: nekateri se bolj smejejo, eni delajo neumnosti,
enim se prav odklopi, eni udarijo na vandalizem, agresijo; niso produktivni.
Mama Nataša (42) pravi naj bi bil alkoholik neurejen, lahko je prav dober.
Oče Vinko (43) alkoholika vidi nedelavnega, neurejenega in nima nobenih skrbi.

Ključne besede:

- stalno pijan
- neurejen
- se bolj smeje-se ne zaveda dogajanja okoli sebe
- agresiven
- neurejen
- dober
- nedelaven
- brezskrben

Četrta družina

Ada (50) je povedala, da ona vidi alkoholika kot neurejenega, nesposobnega za delo, brez pameti. Lahko je bolj zgovoren kot običajno, nasilen. Sebe spoštuje, drugih pa ne.

Sin Andrej (20) pravi, da je alkoholika potrebno pustiti pri miru.

Oče Viktor (60) pravi, da ima alkoholik drugačno obnašanje, govorjenje. Ni stabilen, ne spoštuje sebe ne drugih. Alkoholika zasmehujejo: »poglej ga, kakšen je«, rečejo. Ga zafrkavajo. Ljudje okoli njega dobijo še večjo moč, da ga zafrkavajo.

Ključne besede:

- neurejen
- delovno nezmožen
- brez pameti
- bolj zgovoren
- nasilen
- sebe spoštuje, drugih ne
- izključen iz življenja, zaradi drugačnega obnašanja, govorjenja
- nestabilen
- ne spoštuje sebe ne drugih
- zasmehovan
- ljudje, ki so v stiku za alkoholikom dobijo večjo moč, da ga zafrkavajo.

Peta družina

Sin Marko (20) je povedal, da naj bi alkoholik, izgledal slabo: dela nemir v družini, je žalosten, čuden, neurejen, napadalen, agresiven, nekateri so ponosni, bolj važni.

Oče Boris (61) ga vidi kot velikega bolnika, »propalico«, ki si ne zna več pomagati, kateremu bi morali čim prej pomagati z ostrimi ukrepi. Ali se mu pomaga ali je z njim konec, je dejal.

Mama Nada (59) se je z Borisom strinjala.

Ključne besede:

- dela nemir v družini

- žalosten
- čuden
- neurejen
- napadalen
- ponosen
- velik bolnik
- ne zna si pomagati

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc (52) , sam zdravljeni alkoholik, bi spoznal alkoholika po zanemarjenosti, higieno opusti, neredno se prehranjuje, je zabuhel, vedenja ne nadzoruje, ima motne, rumene oči, se trese.

Marija (51) vidi alkoholika tudi kot dobrosrčnega, da rad ustreže drugim, čustvenega. Ne odkloni, če ga prosiš za pomoč. Je ponosen, mož je šel spat brez večerje; pogosto se je »naprdnil« in šel v klet.

Ključne besede:

- zanemarjen
- neredno se prehranjuje
- zabuhel obraz
- ne nadzoruje vedenja
- motne, rumene oči
- tresav
- dobrosrčen
- čustven
- ne odkloni pomoči
- ponosen
- nagle jeze

Druga družina

Mario (54) je dejal, da je alkoholik zabuhel, ima motne oči, ne prav razmišlja, nestrpen, živčen, vse mu je na poti, napet, brez samozavesti, ponosen ko je nalit, pameten ko pride k sebi, ko popravlja napake.

Lidija (52) je rekla, da alkoholik stalno nekaj išče, ima preganjavico, nima obstanka, misli kako bo prišel do alkohola, nesproščen, nespontan, razdražljiv. Besede alkoholik noče sprejeti.

Ključne besede:

- zabuhel
- motne oči
- ne prav razmišlja
- nestrpen
- živčen, vse mu je na poti-razdražljiv
- napet
- nesamozavesten
- ponosen, ko je nalit
- pameten, ko pride k »sebi«, ko popravlja napake
- stalno nekaj išče
- ima preganjavico, nima obstanka
- misli kako bo prišel do alkohola
- nesproščen
- besede alkoholik noče sprejeti

Tretja družina

Miro (35) je dejal, da naj bi bil alkoholik navidez urejen in »skrit« pred okolico, normalen, ne izstopa. Si ne prizna, da je alkoholik, pravi si, da so drugi še slabši od njega.

Vera(33) se je z njim strinjala.

Ključne besede:

- navidez urejen
- »skrit« pred okolico
- normalen
- si ne prizna, da je alkoholik
- druge vidi, da so slabši od njega

Četrta družina

Marjan (54) je dejal, da ima alkoholik visok glas, ki ukazuje, ni zmožen zahtevnejšega dela, ni za pred ljudi.

Tina (53) je povedala, da alkoholik zanemarja družino, se zapleta, išče prepir, išče take, da bodo skupaj pili. Marjan se ni nikoli toliko napil, da ne bi vedel zase.

Ključne besede:

- ukazovalen
- zmanjšana delovna zmožnost
- zanemarja družino
- se zapleta
- išče prepir
- išče znance, da bi skupaj pili

Peta družina

Anja (33) je povedala, da naj bi bil alkoholik bolj zaprt, da se noče pogovarjati z družino, odmaknjen od družine, vidi samo sebe, samo kar je njemu prav, govori grdo, je agresiven, lovi ravnotežje.

Ključne besede:

- usmerjen vase
- se noče pogovarjati z družino
- vidi samo sebe
- grdo govori

- agresiven
- lovi ravnotežje

5.2. VZROKI ZA PREKOMERNO PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Klemen pravi, da neustrezna družba in poceni vino.

Valter pravi, da postajaš odvisen po poceni vinu.

Ines pravi, da je pomemben vzorec obnašanja: če sin vidi očeta, da pije bo mnogo prej prevzel to obnašanje. Alkoholiki so zanje tisti, ki določene probleme, ki jih življenje prinaša, ne rešujejo, ampak vidijo v alkoholu beg iz življenja. Skušam povedati, da življenje ni lepa morska gladina, kjer čolnič plava. Problemi so za vse ljudi; četudi za nekoga misliš-glej ga ima hišo, avto, vse...Vsak ima probleme! Če imaš točno postavljene cilje pred sabo in veš kaj hočeš v življenju imeti, ne bo alkohol tisti, ki bo tebe vodil, ampak boš ti njega.

Ključne besede:

- neustrezna družba
- poceni vino
- vzorec obnašanja
- ne rešuje problemov
- nima postavljenih ciljev

Druga družina

Hermine je povedala, da iz obupa začne človek pit.

Zalka meni, da nesporazum v družini ali ljubosumje ali obup ali bolezen

Mitja se strinja.

Aleš: Leta nazaj si bil bolj pomemben, če si se napil.

Ključne besede:

- obup
- nesporazum v družini
- ljubosumje
- bolezen
- da postane bolj pomemben

Tretja družina

Vinko pravi, da slabe razmere doma, kjer se ne razume z domačimi. Jaz pijem več kot sem pil (imajo turistično kmetijo); prijatelji te kličejo k mizam, da nazdraviš skupaj z njimi. Iz naklonjenosti do človeka se odzoveš in nazdravljaš.

Nataša meni, da če človeka zaničujejo začne piti. Ker ni dovolj močen.

Gregor in Martin se strinjata.

Ključne besede:

- nerazumevanje z domačimi
- naklonjen je sočloveku, zato nazdravlja
- začne piti, ker ga zaničujejo
- nemoč

Četrta družina

Viktor pravi, da posamezniki začnejo piti zaradi družinskih problemov. Da so za to največ krive ženske. Razlog je tudi genetski ali pa zaradi izgube službe.

Ada pravi, da bolezen pripomore k pitju.

Ključne besede:

- družinski problemi
- genetski razlog
- izguba službe
- bolezen

Peta družina

Boris pravi, da posameznik začne pit največ zaradi preobrata državne politike, tudi zaradi osamosvojitve. Veliko podjetij je propadlo, ljudje so izgubili službe. Tisti, ki si ne znajo pravočasno pomagati in jim tudi država ne zna, se iz obupa in revščine vržejo v alkohol. Kaj si lahko pomagaš, če imaš premalo denarja? Greš k prijatelju, ti da kozarec vina in težave pozabiš v pijači. Država je sama kriva, da ima toliko alkoholikov.

Ključne besede:

- državna politika
- obup
- revščina

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc pravi, da je razlog družba v katero zahajaš in delovno okolje. Vendar je od človeka samega odvisno. Tak človek je nervozen, ne gre mu prav pri delu. Alkohol je dostopen na delu; če se ga prepove se ga še bolj pije.

Marija je rekla, da če ji bo nekdo silil pijačo, jo ne bo sprejela.

Ključne besede:

- družba
- sam človek je vzrok

Druga družina

Mario je povedal, da začneš piti, ker hočeš biti pogumen in poskusiš, da ti dvigne moralo in moč, da se uveljaviš.

Lidija je rekla, da odnosi v družini niso razlog, kriv je sam posameznik, da začne s pitjem alkoholnih pijač.

Ključne besede:

- pridobitev morale
- pridobitev moči
- sam človek je vzrok

Tretja družina

Vera meni, da so genetski razlogi krivi, da človek začne piti. Mirova starša sta oba pila. Miro pravi, da začneš piti zato, ker ti to paše.

Ključne besede:

- genetski razlogi
- ker mu paše

Četrta družina

Marjan meni, da zaradi razočaranja v službi, v ljubezni,.. začneš piti. Nagnjen si k temu. Ko sem bil mlad smo pili jajce z vinom in sladkorjem; za moč so rekli, je bilo to. Dosegljivost pijače. Da smo lažje delali na polju. To potem pelje naprej. V vinu je moč, v vinu je resnica pravi pregovor; koliko drži je pa vprašanje.

Tina pa je navedla družbo kot razlog, da si k temu nagnjen ter dosegljivost pijače.

Ključne besede:

- razočaranje zaradi družbe
- genetski razlogi
- pridobitev moči
- dosegljivost pijače

Peta družina

Anja je navedla nesporazum v »hiši«, lahko ni sporazuma z ženo, otroki in nima zaupanja vase, ta, ki začne piti; nekaj ga teži. Potrebuje neko pomoč.

Erik je povedal, da postaneš alkoholik ti pomaga družba na prvem mestu, potem služba. Družba pomaga z žuri, začneš z majhnimi dozami, potem piješ več. Sodelavci nosijo v službo pijačo. Ker nočeš ostati dolžen, jo nosiš tudi ti. Pije se ob rojstnih dnevih, tudi če priložnosti ni nobene, jo najdeš. Da ne bomo »suhi«, smo rekli. To ne nastane čez noč. Traja 10, 20, 25 let. Potem si že na tleh.

Ključne besede:

- nesporazum v družini
- nesamozavest
- ker ga nekaj teži
- družba oziroma služba

5.3. VZROKI, KI VPLIVAJO NA ODLOČITEV ZASVOJENEGA Z ALKOHOLOM, DA GRE NA ZDRAVLJENJE

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Ines meni, da mora alkoholik predvsem sam sebi priznati, da je res alkoholik. Če si ne, ne pomaga nič. Če si ne prizna sam sebi in vsem ostalim je vse skupaj zaman. Če imaš v družini enega dvisnika od alkohola morajo vsi člani družine pristopiti enotno, da bo res začel potem razmišljati, da je nekaj narobe z njim; en sam ne opravi nič. Stopiti skupaj in reči: nekaj bomo naredili. Lahko se greš pogovoriti na delovno mesto, da mu še tam postavijo pogoje. Če bi pil mož, bi se poskušala pogovoriti, on bi zanikal, jaz bi vztrajala. Če v tem ne bi uspela, bi sigurno se ločila.

Valter meni, da je težko kaj narediti, da vsak mora sam priti do uvida. Ker ti, ki pijejo zanikajo in skrivajo, ne priznajo. Če je to v sorodstvu je še toliko bolj zapleteno. Tudi jaz bi se ločil, kot je navedla Ines.

Ključne besede:

- prizna sebi in ostalim, da je alkoholik
- pogovor
- ločitev

Druga družina

Zalka: Uvid je odvisen od značaja posameznika. Skupaj bi se pomenili, lahko bi ga s potrpežljivostjo prepričali. Da bi mu dopovedali, da alkohol povzroča nesreče.

Hermína meni, da je pri alkoholiku težko kaj doseči.

Aleš pa meni, da je uvid odvisen od karakterja posameznika, odvisno koliko globoko je že v alkoholizmu. Če je že dosti noter potem ga ne obrneš. Mora na zdravljenje. Še tam ga težko obrnejo, pride nazaj in začne ponovno piti.

Ključne besede:

- značaj posameznika
- pogovor
- potrpežljivost družine
- kako daleč je že s popivanjem

Tretja družina

Vinko pravi, da težko prepričaš alkoholika v zdravljenje. S pogovorom bi poskušal, da se mu posvetiš, ker ga vidiš, da je v krizi. Vsi pijanci skrivajo, da pijejo, to se moramo zavedati. Saj smo imeli primer, ni se ga dalo obrniti.

Nataša meni, da pri pogovoru z alkoholikom sprašujemo, če ima kake probleme; ne sprašujemo ga zakaj pije. Ta, ki ga je Vinko omenil, je bil ločen. Delo je pustil zaradi pijače. Gregor pravi, da ima odvisnik svojo družbo in če on ne »odpre oči«, je vse zaman.

Ključne besede:

- pogovor
- si prizna sebi, da je alkoholik

Četrta družina

Andrej meni, da je potrebno ga prepričati, da je alkoholik. Vztrajaš, da gre na zdravljenje.

Ada pravi, da je uvid odvisen od karakterja alkoholika, vztrajati je potrebno, da gre na zdravljenje. Ozdravljen sosed ne pije več.

Viktor se strinja z obema. Lahko, da se kakšen procent ljudi da prepričati, drugi procent pa ne.

Ključne besede:

- pogovor
- vztrajati da gre na zdravljenje
- značaj posameznika

Peta družina

Nada pravi, da bi se alkoholik odločil za zdravljenje, če bi mu pomagala cela družina, ga spodbujala, da bo boljše. Doma naj bi bilo čim manj alkoholnih pijač.

Boris meni, da bo alkoholik vseeno dobil povsod alkoholno pijačo, četudi se mu jo skriva. Samo če se bo sam odločil, da ne bo pil, bo v redu. Pomaga mu, da ga mečejo iz službe in tudi iz družine.

Ključne besede:

- spodbujanje družine, da bo boljše
- samo sam se mora odločiti
- grozi mu, da ostane brez službe

-družina mu grozi, da ga bo vrgla na »cesto«

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc meni, da samo nek hud dogodek alkoholika prisili, da se gre zdraviti; ali mu dajo odpoved v službi ali zaradi velikih zdravstvenih težav.

Marija: Zelo težka odločitev, vse drugo bi delali, samo zdraviti se ne bi šli.

Ključne besede:

- hud dogodek
- v službi mu grozi odpoved
- velike zdravstvene težave

Druga družina

Mario pravi, da samo sam alkoholik se mora odločiti. Da si prizna, da je alkoholik.

Lidija se je z njim strinjala.

Ključne besede:

- si prizna, da je alkoholik

Tretja družina

Miro je navedel pogovor. Dobronamerno se z alkoholikom pogovoriš. Postaviš ga pred dejstvo, da ga boš zapustil.

Ključne besede:

- dobronamerni pogovor

-ko mu predlagaš ločitev

Četrta družina:

Marjan meni, da samo sam mora sprejeti, da je alkoholik.

Tina pravi, da Marjan ne pije eno leto, pil pa je že pred poroko. Sama ga ni mogla odvrniti od pijače, niti z grožnjo o ločitvi. Govoril je, da ne pije stalno, da ni alkoholik. Ko se je upokojil je pil še bolj. Samo njegovo bolno srce ga je prepričalo, da je odnehal. S silo in prošnjami, z lepo besedo ali z jokom ne dosežete ničesar, je povedala Tina; to je njena izkušnja.

Ključne besede:

-samo njegova odločitev

-velike zdravstvene težave

Peta družina

Erik: Na podlagi telesnih posledic, ki so nastale s pitjem se lahko odloči za zdravljenje. Anja se je z njim strinjala.

Ključne besede:

Telesne posledice pitja

5.4. KAKO V DRUŽINI RAZLAGAJO POSLEDICE TEGA, DA ČLOVEK ODKLONI PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ V DRUŽBI

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Klemen je rekel, da prijatelji pravijo, da če ne piješ v družbi, lahko koga užališ. Da ne izgubiš prijatelja spiješ. Oče ne bi pil v tem primeru, pa četudi bi karkoli izgubil.

Valter je rekel, da če misliš, da boš izgubil prijatelja, če ne boš pil z njim, pomeni, da ta itak ni tvoj prijatelj. Družba te sprejme za takega ali pa drugačnega. Če vztrajaš na svojem, ostaneš ti, je dejal. Sprejmejo te in ostaneš kar si. Če popustiš si mevža za celo življenje.

Ključne besede:

-da užališ družbo

-da si samozavesten

Druga družina

Mitja pravi, da večina bi se čudila, kako da ne moreš malo popiti.

Aleš je rekel, da bi rekli, da si bedak, če eden zmore spiti malo več, bi morali tudi drugi

Hermine pravi, da če kdo v družbi noče piti ga zafrkavajo. Glej ga, si ne upa, čeravno je obratno. Zalka se strinja; vlada zelo močno prepričanje, da se mora piti. Večina jih misli, da ni možno, da se proslavlja brez alkohola.

Ključne besede:

-da si bedak, ti družba govori

-da si ne upaš, ti družba govori

Tretja družina

Vinko je menil, da to pomeni, da si zdravljeni alkoholik ali da ti ne paše piti.

Gregor meni, da odvisno od tega koliko je družba že nalita; če so že dosti popili, bodo drugače gledali na tistega, ki alkoholno pijačo odkloni.

Nataša meni, da če odkloniš pijačo, veš zakaj si jo odklonil, ni pomembno kaj bo drugi rekel.

Gregor pravi, če rečeš ne, sporočaš, da ti ni do pitja alkoholnih pijač. Martin pravi, da zaradi zdravja. Da izjaviš, da ti ne paše, si dovolj samozavesten, je menila Nataša; potem razlog ni važen.

Ključne besede:

- da si zdravljene alkoholik
- da ti ne paše piti
- pomeni lahko, da si že preveč popil
- zaradi zdravja
- da si dovolj samozavesten

Četrta družina

Andrej meni, da si mevža, če odkloniš.

Viktor pravi, da če ga zafrkavajo podleže. Mu alkohol podtikajo, potem začne piti in se mu smejejo.

Ključne besede:

- da si šibkega kartakterja

Peta družina

Boris je menil, da s tem ko odkloniš pitje odbiješ družbo na neprimeren način. Pomeni, da rajši piješ sok. Menil je, da se ne pije več toliko alkoholnih pijač kot nekoč.

Ključne besede:

- da si družbo odbil na neprimeren način
- da rajši piješ sok

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc meni, da mu sedaj noben ne ponuja, ker vedo, da se je zdravil. Če ne piješ pomeni, da se umakneš od družbe. Nerodno mu je povedati, da ker je zdravljeni alkoholik, ne pije. Umakniti se družbi tudi ni v redu, je menil. Marija je molčala.

Ključne besede:

-umakniti od družbe

Druga družina

Lidija meni, da če odkloniš alkoholno pijačo v družbi, jih večina meni, da si copata. Da te je strah žene. Še posebno pred ženo. Mario se strinja.

Ključne besede:

-da si »copata« , da te je strah žene

Tretja družina

Miro je menil, da izgubiš en status moči, bi večina rekla. Vera se je strinjala.

Ključne besede:

-izgubiti status moči

Četrta družina

Marjan je menil, da se dela »fin«, da se boji žene, da ga je strah žene. Tina je odgovorila, da so tako od nekdaj govorili.

Ključne besede:

-da se boji žene

Peta družina

Erik je povedal, da še ni doživel, da bi družba rekla, kako da ne boš pil. Rekel je, da ga je pil dovolj; zaenkrat stop. Opravičim se. Imeli smo ohcet, krst; pijem sokove in je ravno tako dobro. Brez tistega kozarca vina.

Ključne besede:

-stop z alkoholom

5.5. KAKO VPLIVA PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ NA ZDRAVJE

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Valter meni, da ko si na dopustu, se sprostiš in imaš lepe večere, paše popiti malo dobrega vina. Takrat imaš pravico popiti tudi kozarec več. Da se smeješ in dobro počutiš; to prispeva, da si zdrav. To je smehoterapija.

Valter tudi meni, da se sprejema neko restriktivno zakonodajo, premalo pa se napravi na področju vzgoje in kulture pitja. V Sloveniji je vsekano v možgane, da se je potrebno nalivati. Povedal je, da ko gre na poslovno kosilo, se kozarec vina k dobremu kosilu prileže. Pogovarjaš se pol ure in tisto gre... Tisto ne vpliva. Vino mu paše popiti tudi ko je mimo neka zadeva, ki jo uspešno opravi; takrat se usede doma ali pri prijateljih. Takrat mu paše tudi kak kos sira zraven.

Ines je menila, da bi bilo v redu, če bi ministra za zdravje in šolstvo v 6. oz. 7. razredu OŠ učila kako piti vino, namesto da se je uvedel ta neustrezen alkoholni zakon. Morali bi učiti, da poleg hrane naj pijemo vino, ampak pametno pijemo. V šoli naša država oz politika vzpodbuja tekmovalnost otrok in nabiranje točk. Včasih so si v šoli pomagali, tudi v gimnaziji smo si prizadevali skupaj s profesorji, da bi bil razred čim boljši. Danes bog ne daj, ker če bo tvoj sošolec imel več točk, bo sprejet on na fakulteto in ne ti. Naj jih ima čim manj, jaz mu ne

bom pomagal, ker potem me lahko prehitijo; na to bi morala pomisliti zdravstveni in šolski minister in na tem področju kaj ukreniti.

Nadalje pove, da tudi gostu na svoji kmetiji ponudijo vino, vendar če mu ne paše mu ponudijo kako drugo pijačo. Tudi z vodo se nazdravlja. Ines meni, da se povečuje število ljudi, ki mislijo, da ni potrebno, da se nazdravlja z alkoholom.

Ključne besede:

- sproščenost
- dobro počutje
- smehoterapija
- restriktivna zakonodaja-premajhen poudarek kulturi pitja
- kozarec vina se k dobremu kosilu prileže
- vino paše tudi ko opraviš kako pomembno delo
- v OŠ bi morali učiti kako pametno piti vino

Druga družina

Zalka je povedala, da do ene mere- kozarec pri jedi priporoča tudi zdravnik. Možu je priporočal, ko je imel rano na želodcu in sicer en do dva kozarca vina pri jedi. Ko mu je mož povedal, da ne pije alkoholnih pijač, mu je zdravnik svetoval mešanje vina z vodo postopoma, dokler ne bo uspel popiti kozarca vina.

Aleš meni, da privede tako pitje lahko da postaneš alkoholik. Po malici, po kosilu spet po malici in še po večerji. Lahko popiješ 3 do 4 kozarce in potem si že alkoholik.

Hermína pravi, da zdravniki rečejo, če delaš več tudi lahko več popiješ.

Ključne besede:

- kozarec pri jedi priporoča tudi zdravnik
- pitje alkoholnih pijač ob obrokih privede do alkoholizma
- če več fizično delaš, lahko tudi več popiješ

Tretja družina

Martin je za pravo mero ob obroku; tudi ostali so se z njim strinjali.

Vinko meni, da ne smeš govoriti samo o škodljivih posledicah pitja, ampak tudi kako je zdravo piti, v primernih količinah.

Nataša je za Gregorja rekla, da se bo učil za vinskega svetovalca.

Ključne besede:

-prava mera ob obroku

Četrta družina

Viktor meni, da je bilo vino zmeraj del hrane, odkar svet stoji. Gre za kulturo pitja. Nedavno je prof. Šikovčeva, upokojena prof. vinarstva na Biotehniški fakulteti rekla, da je bilo vino od nekdanj del hrane. Dobro je popiti dva kozarca po jedi, da se hrana razkrajaja. Leta nazaj ko nismo imeli kaj jesti, smo kos kruha močil v vino. Človek je bil dosti bolj močen, je lahko delal in ni bil pijan.

Ada pove, da istega mnenja je tudi zdravnik, ki prihaja k nam na kosilo. Da vino tudi dobro vpliva na zdravje.

Andrej je tudi mnenja, da je vino ob jedi dobro za zdravje.

Ključne besede:

-dobro je popiti ob jedi, da se hrana razkrajaja

-večja moč posameznika za opravljanje fizičnega dela

Peta družina

Nada pravi, da alkoholne pijače koristijo zdravju v določeni meri.

Boris dodaja: toliko, da ti razkroji tisto maščobo v krvi.

Nada se je z obema strinjala.

Ključne besede:

-dobro za zdravje v določeni meri

-razkrajajo maščobe v krvi

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Marija meni, da koristi zdravju en kozarec ob jedi; rdeče vino zbija holesterol.

Franc se je z njo strinjal.

Ključne besede:

-ob jedi je zdravju koristen en kozarec

-rdeče vino zbija holesterol

Druga družina

Lidija meni, da je kozarec vina ob jedi verjetno koristen.

Mario se je z njo strinjal.

Ključne besede:

-kozarec ob jedi je verjetno koristen

Tretja družina

Vera meni, da je kozarec ob jedi koristen.

Miro se je z njo strinjal.

Ključne besede:

-kozarec ob jedi je koristen

Četrta družina

Marjan je povedal, da njegov sin ne pije alkoholnih pijač. Tina bi mu verjetno privoščila pol kozarca vina ob jedi.

Tina meni, da sedaj bi mu ne več privoščila; nekoč lahko tudi tri kozarce. Menila je, da je za večino do en kozarec po kosilu; ne po malici in ne po večerji.

Ključne besede:

En kozarec samo ob kosilu

Peta družina

Anja je povedala, da je vino dobro do ene mere: za kri, za hemoglobin. Lahko se popije tudi pol decilitra na večerjo; ne prav vsak dan.

Erik se je z njo strinjal.

Ključne besede:

-dobro za kri

-pol decilitra na večerjo; ne vsak dan

5.6. KAKO VPLIVA, PO NJIHOVEM MNENJU, ZAKONSKA PREPOVED PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ NA OMEJITEV PITJA

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Valter pravi, da zakoni ne bi omejili. Prepoved ne deluje. S prepovedjo bodo ustvarili dodatne probleme; nič se ne bo rešilo. V Ameriki med prohibicijo so bili vsi na vseh žurih pijani. Alkohola niso točili iz steklenic, ampak kar iz pipe. V centralni kurjavi je bil noter viski namesto vode. Zakaj raje ne sprejme minister sklep, da bi lokale zaprli ob 24.00 namesto ob 1.00 uri zjutraj?

Valter meni, da na pojav alkoholizma vpliva tudi razvrednotenje poklicev, s poklicno izobrazbo, kot npr. mizar, čevljar,...Jih tudi primanjkuje.

Ines meni, da s prepovedjo tudi ne preprečiš pitja alkoholnih pijač. Ko je še delala kot socialna delavka v zaporu, je nek zapornik dobil cel tetrapak soka napolnjen z žganjem; tovarniško zaprto. Lahko preprečiš pitje z eno vzgojo, da človeku »daš« v možgane, da zna reči »klik«, ko je dovolj.

Ključne besede:

- zakoni ne omejujejo-prepoved ne deluje; dodatni problemi
- da bi lokale zaprli ob 24.00 uri
- da bi poklicne šole pridobile na ugledu
- primerna vzgoja

Druga družina

Mitja je menil, da protialkoholnega zakona ne bi smelo biti. Tisti, ki želijo piti alkoholne pijače počakajo na 10.00 uro in nadoknadijo. Strinja se, da se mladoletnikom omejuje pitje. Menil, je da z izobraževanjem in vzgojo bi lahko omejili. Če ne bi bilo tako velikih razlik pri dohodkih v državi, bi tudi to pripomoglo k zmanjšanemu pitju.

Aleš meni, da nihče ne more preprečiti; petnajstletni mulc gre doma pod pipo in pije. Prepovedi je najlepše kršiti, ker se itak kršijo zaradi države: Naša država ima mnogo preveč zakonov. Zakone postavljajo sami; nihče ne vpraša kmetov za mnenje, samo, da se oni strinjajo v vladi, ki imajo tako visoke dohodke. Ne briga jih za druge. Zakaj je potrebno pokazati osebno izkaznico v gostilni; ti nisi dolžan gostincu dajati osebne izkaznice, je dejal.

Zalka meni, da z manj strogimi zakoni, bi imeli manj pijancev in narod bi bil zadovoljnejši. Vsakdo bi imel svoje stanovanje, svoj osebni dohodek, ki človeku pripada. Če ne bi bilo teh zakonov, bi se narod manj upiral.

Ključne besede:

- protialkoholni zakon ne bo omejil-manj strogi zakoni
- izobraževanje, vzgoja
- manjše razlike glede premoženja

Tretja družina

Vinko meni, da če bi skrajšali ponočevanje bi tudi pitje omejili; lokali so odprti do 4.00 zjutraj. Zapreti bi se morali najmanj tri ure prej. Na račun omejevanja pitja se še bolj pije; nakupijo se rezerve. Nobeni restriktivni ukrepi ne pomagajo, kvečjemu obratno-pospešijo pijančevanje. Več pijancev je tam, kjer ni alkohola kot tam kjer ga imajo. Izobraževanje bi sigurno pomagalo.

Martin meni, da če si tip, da boš pil, boš pil.

Gregor meni, da bi morali v OŠ učiti zmerno piti. Učiti bi morali o posledicah prekomernega pitja alkoholnih pijač.

Nataša se je z vsemi strinjala.

Ključne besede:

- da bi zapirali lokale bolj zgodaj
- restriktivni ukrepi pospešijo pitje
- izobraževanje že v OŠ

Četrta družina

Viktor je menil, da bi bilo potrebno prepričati ljudi, da kulturno pijejo. Z izobraževanjem. Državi ne odgovarja, da ima toliko alkoholikov; zato pa je dolžna priskrbeti službe, stanovanja, da bi ne ljudje padali v pijanost.

Ada meni, da z nobeno prisilo, z nobenimi zakoni se ne da preprečiti alkoholizma. S prisilo še bolj pijejo. Je potrebno človeka pripraviti do tega, mu povedati, da pretirano pitje alkoholnih pijač mu škoduje.

Ključne besede:

- z izobraževanjem prepričati ljudi, da kulturno pijejo, da pretirano pitje škoduje
- da bi država zagotovila vsem službe in stanovanja
- zakoni ne omejijo pitja

Peta družina

Boris pravi, da z zakonom o omejitvi pitja alkoholnih pijač bi ljudje še bolj pili. Tudi izobraževanje ne pomaga, če nimaš pameti.

Boris in Nada se strinjata.

Ključne besede:

- z zakonom o omejitvi pitja bi še bolj pili
- z izobraževanjem ne bi omejili
- odvisno od posameznika

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc pravi, da ga ni ukrepa, ki bi omejil pitje alkoholnih pijač; odvisno je od posameznika. Več izobraževanja že v 4. razredu OŠ bi bilo zaželeno.

Marija se strinja, da bi bilo dobro, če bi več o tem izobraževali že v OŠ.

Ključne besede:

- noben ukrep
- odvisno od posameznika
- z izobraževanjem že v 4. razredu OŠ

Druga družina

Mario pravi, da z nobenim zakonom ne bi pitja omejili, samo z izobraževanjem.

Lidija meni isto; z izobraževanjem že v OŠ.

Ključne besede:

- noben zakon

-izobraževanje že v OŠ

Tretja družina

Miro meni, da če imaš več samozvesti omejiš pitje. Tudi z izobraževanjem.

Vera meni, da so zakoni »pesek v oči«.

Ključne besede:

- odvisno od samozvesti posameznika
- z izobraževanjem
- noben zakon

Četrta družina

Marjan pravi, da zakon ne zmanjša pitja alkoholnih pijač; še več se jih popije.

Tina je menila, da izobraževanje o pitju alkoholnih pijač že v OŠ bi bilo odlično. Tako kot za prometne znake. Ko si otrok, ne veš še za alkoholizem.

Ključne besede:

- zakon bolj pospeši pitje
- z izobraževanjem v OŠ

Peta družina

Erik je menil, da bi morali prej zapreti lokale, najkasneje ob 24.00 uri. Za mladino ni primerno, da tako dolgo ponočujejo, do zgodnjih jutranjih ur. Sramota, je rekel, za našo državo, da tega ne vidi. Naj točijo pivo, ampak naj zmanjšajo alkohol v njem.

Anja pravi, da bi se morali izobraževati že v OŠ; tudi v službi se o tem pogovarjajo.

Ključne besede:

- da bi zapirali lokale bolj zgodaj
- z zmanjšanjem alkohola v alkoholnih pijačah
- z izobraževanjem v OŠ

5.7. RAZLIKE V STALIŠČIH DO PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ MED PODEŽELSKIMI IN MESTNIMI OTROKI

A) Vinogradniške družine

Prva družina

Valter meni, da so otroci na podeželju bolj poučeni kot v mestu. V mestu se bolj zgublajo in več popijejo; prej tudi začnejo piti.

Ines in Klemen se strinjata.

Ključne besede:

- podeželski otroci so bolj poučeni o pitju
- mestni otroci več popijejo
- mestni otroci začnejo piti bolj zgodaj

Druga družina

Aleš meni, da mestni otroci pijejo manj, ko so še manjši. Ko začnejo žurati pa pijejo več. V mestu ni alkoholizma, droga je bolj razširjena.

Mitja meni isto, da podeželski otroci začnejo piti alkoholne pijače prej kot mestni; potem se več nalivajo mestni.

Zalka se je z njima strinjala. Alkohola je veliko, še posebej v vinorodnih krajih, kjer je lažje dostopen. Na podeželju je več alkohola kot droge.

Hermína se je z njimi strinjala.

Ključne besede:

- mestni otroci pijejo manj, ko so še mlajši-v poznem obdobju otroštva mestni otroci več pijejo
- podeželski otroci začnejo piti alkoholne pijače prej kot mestni
- na podeželju se bolj pije, zaradi dostopnosti alkohola

Tretja družina

Gregor meni, da mestni otroci pijejo več žganih pijač, podeželski pa več vina.

Martin se z njim strinja. V mestu so bolj prepuščeni, so bolj osamljeni, ne delajo toliko fizično.

Nataša je menila, da zato imajo v mestu večjo priložnost piti.

Vinko je tudi menil, da ko greš na obisk v mesto, ponudijo žgane pijače. Imajo jih zaradi, ker imajo daljši rok obstojnosti. Ker se ne kvarijo kot vina.

Ključne besede:

- mestni otroci pijejo več žganih pijač
- podeželski otroci pijejo več vina
- v mestu so otroci bolj osamljeni , manj delajo fizično

Četrta družina

Viktor je menil, da se več pije po mestih. Podeželski otroci začnejo piti s 16. in 17. leti. V mestu začnejo že prej.

Andrej je menil, da zato, ker se nimajo kam dati.

Ada se je z njima strinjala.

Ključne besede:

- mestni otroci prej in več pijejo, ker nimajo kaj početi

Peta družina

Boris je menil, da podeželski otroci pijejo manj kot mestni. Mestni otroci tudi prej začnejo piti.

Marko in Nada sta se strinjala.

Ključne besede:

- podeželski otroci pijejo manj kot mestni
- mestni otroci tudi začnejo prej piti

B) Družine zdravljenih alkoholikov

Prva družina

Franc je povedal, da mestni otroci začnejo piti prej. Podeželskim otrokom se ne tako pozna, ker so bolj utrjeni. Ker imajo vino doma.

Marija je menila, da mestni otroci bolj pijejo, ker so ves čas zunaj in imajo več možnosti.

Ključne besede:

- mestni otroci začnejo prej piti
- mestni otroci bolj pijejo
- podeželskim otrokom se pitje ne tako pozna, ker imajo vino doma

Druga družina

Mario je povedal, da je v mestu več droge kot alkohola. Sicer je pa več možnosti za pitje v mestu.

Lidija pa je menila, da so popite količine odvisne od družbe.

Ključne besede:

- mestni otroci imajo več možnosti za pitje alkoholnih pijač
- popite količine so odvisne od družbe, ki jo mladi imajo

Tretja družina

Miro je menil, da prej pijejo v mestu.

Vera je bila tudi mnenja, da prej začnejo piti alkoholne pijače in tudi bolj pijejo mestni otroci.

Ključne besede:

- mestni otroci začnejo prej piti
- bolj pijejo mestni otroci

Četrta družina

Marjan je tudi menil, da začnejo prej piti mestni otroci.

Tina pa ni vedela odgovoriti, kje začnejo prej piti. Na podežlju se bolj opazi tega ki več pije,
v mestu pa manj.

Ključne besede:

- mestni otroci začnejo prej piti
- na podežlju se hitreje kot v mestu opazi mladostnika, ki pije alkoholne pijače

Peta družina

Anja je menila, da pijejo mestni in podeželski otroci enake količine alkoholnih pijač. Dobijo se s prijatelji.

Erik je menil, da je odvisno od discipline staršev, pa naj si bo v mestu ali na podežlju.

Ključne besede:

- oboji pijejo enako
- pitje obojih je odvisno od discipline staršev

6. ANALIZA (RAZDELITEV V SKUPINE) PODATKOV

6.1. KLJUČNE BESEDE, S KATERIMI SO OPISOVALI ODVISNOST OD ALKOHOLA

A) Vinogradniške družine

- tipičen postan vonj
- »mehek« po karakterju
- izključen iz življenja
- barva obraza
- nesmiselno povezovanje stavkov
- manjša delovna sposobnost
- agresivnost
- stalno oziroma večkrat opit
- prepirljiv
- kriči
- njegovi bližnji trpijo
- s seboj nosi alkoholne pijače
- zabuhel obraz
- izčrpan
- neurejen
- se bolj smeje
- se ne zaveda dogajanja okoli sebe
- dober
- brez pameti
- bolj zgovoren
- sebe spoštuje, drugih pa ne
- nestabilen
- ne spoštuje sebe ne drugih
- zasmehovan
- drugi, ki so v stiku z njim dobijo večjo moč, da ga zafrkavajo
- dela nemir v družini

- žalosten
- čuden
- ponosen
- velik bolnik
- ne zna si pomagati
- brezskrben

KLJUČNE BESEDE

-Fizičen izgled

- tipičen postan vonj
- spremenjena barva obraza
- zabuhel obraz
- izčrpan
- neurejen
- žalosten
- čuden
- velik bolnik

-Osebnostne značilnosti

- mehek že v mladosti
- dober

-Reakcije osebe:

- nesmiselno povezovanje stavkov
 - delovno manj sposoben
- agresiven
- večkrat oziroma stalno opit
- prepirljiv
- kriči
- s seboj nosi alkoholne pijače
- se bolj smeje
- se ne zaveda dogajanja okoli sebe
- brez pameti

- bolj zgovoren
- ponosen, ko je nalit
- sebe spoštuje drugih
- ni stabilen glede ravnotežja in odgovornosti
- ne spoštuje ne sebe ne drugih
- dela nemir v družini
- ne zna si pomagati
- brez skrbi

-Reakcije družine

- njegovi bližnji trpijo

-Reakcije družbe

- izključi ga iz življenja
- družba ga zasmehuje
- družba dobi večjo moč, da alkoholika zafrkava

B)Družine zdravljenih alkoholikov

- zanemarjen
- neredno se prehranjuje
- zabuhel obraz
- ne nadzoruje vedenja
- motne rumene oči
- tresav
- dobrosrčen
- čustven
- ne odkloni pomoči
- ponosen
- nagle jeze
- ne prav razmišlja
- nestrpen
- živčen

- napet
- nesamozavesten
- ponosen ko je nalit
- pameten ko pride k sebi, ko popravlja napake
- stalno nekaj išče
- ima preganjavico
- misli kako bo prišel do alkohola
- nesproščen
- si ne prizna, da je alkoholik
- navidez urejen
- skrit pred okolico
- normalen
- druge vidi, da so slabši od njega
- ukazovalen
- delovno manj sposoben
- zanemarja družino
- ni stabilen-lovi ravnotežje
- išče prepir
- išče znance, da bi skupaj pili
- usmerjen vase
- se noče pogovarjati z družino, vidi samo sebe
- grdo govori
- agresiven

KLJUČNE BESEDE

-Fizičen izgled:

- navidez urejen
- zabuhel
- motne rumene oči
- navidez urejen
- normalen
- nesproščen
- nesamozavesten

-Osebne značilnosti

- dobrosrčen,
- čustven

-Reakcije osebe

- neredno se prehranjuje
- ne nadzoruje vedenja
- se trese
- hitro se ujezi
- ne razmišlja »prav«
- nestrpen
- živčen
- napet
- ponosen, ko je nalit
- pameten, ko je trezen
- stalno nekaj išče
- ima preganjavico
- misli kako bo prišel do alkohola
- besede alkoholik ne more sprejeti
- skrit pred okolico
- druge vidi, da so slabši od njega
- ukazovalen
- delovno manj sposoben
- zanemarja družino oziroma se noče z njo pogovarjati
- nima ravnotežja
- išče znance, da bi skupaj pili
- usmerjen vase
- vidi samo sebe
- grdo govori
- agresiven

6.2. VZROKI ZA PREKOMERNO PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ

A) Vinogradniške družine

- neustrezna družba
- poceni vino
- vzorec obnašanja
- ne rešuje problemov
- nima postavljenih ciljev
- obup
- nesporazum v družini
- ljubosumje
- bolezen
- da postane bolj pomemben
- iz naklonjenosti do sočloveka
- nemoč
- genetski razlogi
- izguba službe
- neustrezna državna politika
- revščina

VZROKI

-Alkohol

- vino je poceni

-Okolje

- neustrezna družba
- vzorec obnašanja v sorodstvu
- nesporazum v družini
- iz naklonjenosti do sočloveka
- okolje ga zaničuje

- izguba službe
- neustrezna državna politika
- revščina

-Človek

- ne rešuje problemov
- nima postavljenih ciljev
- obup
- ljubosumje
- bolezen
- da postane pomembnejši
- nemoč
- genetski razlogi

B) Družine zdravljenih alkoholikov

- družba
- sam posameznik, ker mu paše
- pridobitev morale
- genetski razlogi
- pridobitev moči
- razočaranje
- dosegljivost pijače
- nesporazum v družini
- nesamozavest
- ga nekaj teži
- služba

VZROKI

-Alkohol

- dosegljivost pijače

-Okolje

- družba
- nesporazum v družini
- služba

-Človek

- sam posameznik
- da si pridobi moralo
- da si pridobi moč
- genetski razlogi
- razočaranje
- ga nekaj teži
- nesamozavest

6.3. VZROKI, KI VPLIVAJO NA ODLOČITEV ZASVOJENEGA Z ALKOHOLOM, DA GRE NA ZDRAVLJENJE

A) Vinogradniške družine

- prizna sebi in ostalim, da je alkoholik
- potrpežljiv pogovor z družino
- da partner mu predlaga ločitev
- značaj alkoholika
- potrpežljivost družine
- obdobje popivanja
- vztrajanje družine, da se gre zdraviti
- spodbujanje družine, da bo bolje
- grozi mu izguba službe
- grozi mu družina, da ga bo vrgla na »cesto«

VZROKI

-Zunanji

- potrpežljiv pogovor z družino

- da mu partner(ica) predlaga ločitev
- obdobje popivanja
- potrpežljivost družine
- vztrajanje družine, da se gre zdraviti
- spodbujanje družine, da bo bolje
- grozi, da mu v službi dajo odpoved
- grozi mu, da ga družina vrže na »cesto«

-Notranji

- prizna sebi in ostalim, da je alkoholik
- značaj alkoholika

B) Družine zdravljenih alkoholikov

- hud dogodek
- grozi mu odpoved v službi
- velike zdravstvene težave
- prizna, da je alkoholik in se odloči za zdravljenje
- dobronameren pogovor
- partner(ica) ga postavi pred ločitev

VZROKI

-Zunanji

- hud dogodek
- odpoved v službi
- dobronameren pogovor
- partner(ica) ga postavi pred ločitev

-Notranji

- velike zdravstvene težave
- prizna, da je alkoholik in se odloči za zdravljenje

6.4. KAKO V DRUŽINAH RAZLAGAJO POSLEDICE TEGA, DA ČLOVEK ODKLONI PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ V DRUŽBI

A) Vinogradniške družine

- da si užalil prijatelje
- da si samozavesten
- da si bedak
- da si ne upaš piti
- da si zdravljeni alkoholik
- da ti ne paše piti
- da si že preveč popil
- zaradi zdravje
- da si šibkega karakterja
- da si družbo odbil na neprimeren način
- -da rajši pijem kako drugo brezalkoholno pijačo

ODKLONITEV PITJA

-Popijem, da ne:

- užalim prijatelje, da ne odbijem družbe
- da nisem bedak
- da ne mislijo, da si ne upam piti
- da ne mislijo, da sem šibkega karakterja

-Pitju se lahko odpovem:

- ker sem dovolj samozavesten
- ker mi piti alkoholne pijače ne paše
- ker sem zdravljeni alkoholik
- ker sem že preveč popil
- zaradi zdravja

B) Družine zdravljenih alkoholikov

- da se umakneš družbi

- da si »copata«, da se bojiš žene
- da si izgubil status moči
- stop alkoholu

ODKLONITEV PITJA

-Popijem, da ne:

- »grem« proč od družbe
- da me mislijo, da se bojim žene
- da ne izgubim statusa moči

-Pitju se lahko odpovem:

- ker rečem »stop« alkoholu

6.5. KAKO VPLIVA PITJE ALKOHOLNIH PIJAČ NA ZDRAVJE

A) Vinogradniške družine

- sproščenost
- dobro počutje
- smehoterapija
- restriktivna zakonodaja
- kozarec vina se k dobremu kosilu prileže; priporoča ga tudi zdravnik
- vino paše ko opraviš tudi kako pomembno delo
- v OŠ bi morali učiti kako pametno piti
- pitje alkoholnih pijač ob obrokih privede do alkoholizma
- veča moč posameznika za opravljanje fizičnega dela
- razkroj maščob v krvi
- prava mera ob obroku
- dobro je piti ob jedi, da se hrana razkraja

VPLIVI ALKOHOLA

-Pogostost pitja

- kozarec ob dobrem kosilu
- po opravljenem pomembnem delu
- pitje alkoholnih pijač ob obrokih privede do alkoholizma
- dobro je piti ob jedi
- prava mera ob obroku

-Učinki pitja

- sproščenost
- dobro počutje
- smehoterapija
- razkraja hrano
- veča moč posameznika za opravljanje fizičnega dela
- razkraja maščobe v krvi

-Nujnost preventive

- v OŠ poučiti o vplivu alkohola na organizem
- restriktivna zakonodaja

B)Družine zdravljenih alkoholikov

- ob jedi je zdravju (verjetno) koristen en kozarec
- rdeče vino »zbija« holesterol
- en kozarec samo ob kosilu
- dobro za kri
- .-pol decilitra na večerjo; ne vsak dan

VPLIVI ALKOHOLA

-Pogostost pitja

- ob jedi je zdravju (verjetno) koristen kozarec vina
- kozarec samo ob kosilu

-pol decilitra na večerjo, ne vsak dan

-Učinki pitja

-dobro za kri: hemoglobin in razkraja maščobe

6.6. KAKO VPLIVA ZAKONSKA PREPOVED PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ NA OMEJITEV PITJA

A) Vinogradniške družine

-zakoni ne omejujejo pitja

-zakoni proti pitju alkoholnih pijač še bolj pospešijo pitje

-da bi lokale zapirali bolj zgodaj, ob 24.00

-da bi poklicne šole pridobile na ugledu

-vzgoja in izobraževanje že v OŠ

-da bi bile manjše premoženjske razlike

-da bi država zagotovila vsem službe in stanovanja

-z izobraževanjem ne bi omejili

-samo posameznik, od njega je odvisno

OMEJITEV PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ

-Zakoni

-ne omejujejo pitja

-Vzgoja

-z izobraževanjem ne bi omejili

-Družbene razmere

-da bi poklicne šole pridobile na ugledu

-da bi lokale zapirali bolj zgodaj, ob 24.00 uri

-da bi bile manjše premoženjske razlike

-Okolje

-z zakoni proti pitju alkoholnih pijač, država pospeši pitje le teh

-Posameznik

-od njega je odvisno pitje

B)Družine zdravljenih alkoholikov

-noben ukrep

-izobraževanje v OŠ

-odvisno od samozavesti posameznika

-zakoni proti pitju alkoholnih pijač pospešujejo pitje

-da bi lokale bolj zgodaj zapirali

-z znižanjem alkohola v alkoholnih pijačah

OMEJITEV PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ

-Zakoni

-ne bi omejili

-Vzgoja

-izobraževanje v OŠ

-Družbene razmere

-da bi lokale bolj zgodaj zapirali

-Okolje

-z znižanjem alkohola v alkoholnih pijačah

-zakoni proti pitju alkoholnih pijač, pospešujejo pitje

-Posameznik

-odvisno od samozavesti posameznika

6. 7. RAZLIKE V STALIŠČIH DO PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ MED PODEŽELSKIMI IN MED MESTNIMI OTROKI

A) Vinogradniške družine

- podeželski otroci so bolj poučeni o pitju
- mestni otroci več popijejo
- mestni otroci začnejo bolj zgodaj piti
- na podeželju se bolj pije zaradi dostopnosti alkohola
- mestni otroci pijejo več žganih pijač
- podeželski otroci pijejo več vina
- v mestu so otroci bolj osamljeni, manj delajo fizično

RAZLIKE V STALIŠČIH DO PITJA

-Poučenost o pitju

- podeželski otroci so bolj poučeni

-Pogostost pitja

- mestni otroci več popijejo
- mestni otroci pijejo več žganih pijač
- podeželski otroci pijejo več vina
- v mestu več pijejo ker so bolj osamljeni, ker premalo fizično delajo

-Začetki pitja

- mestni otroci začnejo bolj zgodaj piti

-Dostopnost pijače

- na podeželju se bolj pije zaradi dostopnosti pijače

B) Družine zdravljenih alkoholikov

- mestni otroci začnejo prej piti
- mestni otroci bolj pijejo

- podeželskim otrokom se pitje ne tako pozna, ker imajo vino doma
- popite količine so povezane z družbo, ki jo imajo
- pitje je odvisno od discipline staršev

RAZLIKE V STALIŠČIH DO PITJA

-Poučenost o pitju

- pitje je odvisno od discipline staršev

-Pogostost pitja

- mestni otroci bolj pijejo
- popite količine so povezane z družbo, ki jo imajo

-Začetki pitja

- mestni otroci začnejo prej piti

-Dostopnost pijače

- podeželskim otrokom se pitje ne pozna, ker imajo vino doma

7. INTERPRETACIJA PODATKOV

7.1. KLJUČNE BESEDE s katerimi so vinogradniške družine in družine zdravljenih alkoholikov opisovale odvisnost od alkohola sem razdelila glede na:

- fizičen izgled
- osebnostne značilnosti odvisnega od alkohola
- reakcije alkoholika
- reakcije družine
- reakcije družbe

Vinogradniške družine, so glede **fizičnega izgleda** alkoholika, navedle neprijeten vonj, spremenjeno barvo obraza, zabuhlost, izčrpanost, neurejenost . Alkoholik lahko izgleda žalosten, čuden, ponosen in velik bolnik.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so menile, da je alkoholik lahko navidez urejen in normalen; to sta dva dobra vidika , čeprav pot za doseganje le teh ni dobra. Družine zdravljenih alkoholikov so menile, da je alkoholik tudi zanemarjen, zabuhel, ima motne rumene oči, videti je nesproščen, živčen, nesamozavesten in obenem ponosen.

Glede **osebnostnih značilnosti** alkoholika, so *vinogradniške družine* od 2 izrazov našle enega, ki ima dober vidik: dobrosrčnost. Poleg tega so menile, da ima alkoholik »mehke« osebnostne značilnosti že v mladosti.

Družine zdravljenih alkoholikov so navedle dva dobra vidika alkoholika: dobrosrčnost in čustvenost.

Glede **reakcije osebe** so *vinogradniške družine* navedle: nesmiselno povezovanje stavkov, zmanjšano delovno sposobnost oziroma nedelavnost, agresivnost, da so odvisniki stalno oziroma večkrat opiti, prepirljivi, kričavi, s seboj nosijo alkoholne pijače, se bolj smejejo, se ne zavedajo dogajanja okoli sebe, so brez pameti, so bolj zgovorni, ne spoštujejo drugih, ne spoštujejo ne sebe ne drugih, lovijo ravnotežje, v družini delajo nemir, ne znajo si

pomagati, so brezskrbni. Alkoholiki se tudi bolj smejejo, so bolj zgovorni in nimajo skrbi; tu so navedeni 3 možni dobri vidiki.

Družine zdravljenih alkoholikov so navedle da so alkoholiki so usmerjeni vase. So pametni, ko so trezni. Vidi se jim, da se neredno prehranjujejo, da ne nadzorujejo vedenja, se tresejo, se hitro ujezijo, ne razmišljajo prav, nimajo potrpljenja, stalno nekaj iščejo, imajo preganjavico- mislijo kako priti do alkohola, so ukazovalni, delovno manj sposobni, se nočejo pogovarjati z družino, lovijo ravnotežje, iščejo znance, da bi skupaj pili, so usmerjeni vase, vidijo samo sebe, grdo govorijo, so agresivni in pred okolico se skrivajo. Besede alkoholik ne morejo sprejeti.

Glede **reakcije družine**, so se samo *vinogradniške družine* dotaknile odnosa alkoholik-družina. Navedle so trpljenje bližnjih.

Glede **reakcije družbe**, so se samo *vinogradniške družine* dotaknile odnosa alkoholik – družba. Navedle so, da družba alkoholika zasmehuje; ob tem se družbi poveča tudi moč. Družba torej alkoholika izključi iz življenja.

7. 2. VZROKE pitja alkoholnih pijač sem navedla:

- glede na alkohol
- glede na okolje
- glede na človeka

Vinogradniške družine so navedle poceni vino, kot razlog, da postaneš odvisen od alkoholnih pijač.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so navedle, da če so alkoholne pijače lažje dosegljive, je večja možnost, da postaneš s pitjem le teh, odvisen.

Glede **okolja**, so *vinogradniške družine* navedle neustrezno družbo, vzorce obnašanja v sorodstvu oziroma v ožjem okolju, nesporazume v družini. Povedale so, da tudi iz naklonjenosti do sočloveka, lahko začneš piti, če z njim preveč nazdravljaš. Izguba službe,

neustrezna državna politika in revščina lahko tudi privedejo do alkoholizma. Tu sem razumela, da je možen dobri vidik, da je alkoholik naklonjen sočloveku.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so navedle neustrezno družbo, nesporazume v družini in slabo službo oziroma nezaposlenost, kot možne razloge za nastanek alkoholizma.

Da je lahko sam **človek** razlog, da postane alkoholik, so *vinogradniške družine* navedle stališča: ker ne rešuje problemov, ker nima postavljenih ciljev, ker je nemočen, ker je k temu nagnjen, ker je ljubosumen, ker je lahko bolan, ker je obupan, ker si s pitjem želi povečati lastno pomembnost. Da si želi povečati lastno pomembnost je en možen dober vidik.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so navedle, da si s pitjem človek lahko pridobi moralo in moč. Lahko pije tudi iz genetskih razlogov, iz razočaranja ali ker ga nekaj teži. Iz te skupine besed sem povzela dve, ki mi sporočajo dober vidik : s pitjem si pridobijo »moralo« in postanejo močnejši.

7.3. VZROKE, ki vplivajo na odločitev odvisnega od alkohola, da gre na zdravljenje sem razdelila na:

- zunanje
- notranje

Kot **zunanje vzroke**, zaradi katerih se alkoholik odloči za zdravljenje, so *vinogradniške družine* navedle družino, ki se zna potrpežljivo pogovoriti z alkoholikom ali da partner(ica) odvisniku predlaga ločitev. Odločitev alkoholika za zdravljenje je odvisna tudi od obdobja popivanja; če je daljše, se bo prej odločil ali pa če mu delodajalci grozijo, da ga bodo vrgli iz službe ali mu družina grozi, da ga bo postavila na »cesto«.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so navedle nek hud dogodek, ali je to izguba službe zaradi alkoholizma ali dobronamerni pogovor z družino ali da partner(ica) izpostavi ločitev.

Kot **notranje dejavnike** so *vinogradniške družine* navedle, da alkoholik prizna sebi in ostalim, da je alkoholik. Pomembne so tudi osebnostne značilnosti posameznika, da se odloči za zdravljenje.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so navedle dva notranja dejavnika, za odločitev za zdravljenje alkoholizma: velike zdravstvene težave alkoholika ter da si prizna, da je alkoholik in se odloči za zdravljenje.

7. 4. ODKLONITEV PITJA

Tu sem stališča razdelila v dve skupini:

- pitje sprejemem
- pitju se lahko odpovem

Glede **sprejema pitja**, so *vinogradniške družine* menile, da popiješ alkoholno pijačo, da ne zavrneš družbe. Če ne piješ, te lahko imajo za bedaka ali mislijo, da si ne upaš piti ali pa mislijo, da si šibkega karakterja.

Družine zdravljenih alkoholikov so navedle, da popiješ alkoholno pijačo, da ne zavrneš družbe. Popiješ tudi zato, da ne mislijo, da se bojiš žene in da ne izgubiš statusa moči.

Če se **pitju odpovedujem**, so *vinogradniške družine* navedle, da pomeni, da si dovolj samozavesten, da ti pitje ne paše, pomeni, da si lahko zdravljeni alkoholik, da si že preveč popil ali da želiš ostati zdrav.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so tukaj navedle:«Če se odpoveduješ pitju pomeni le stop alkoholu».

7.5. VPLIVI PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ NA ZDRAVJE

Razdelila sem jih na naslednje skupine:

- pogostost pitja
- učinke pitja
- preventiva

Vinogradniške družine so pri **pogostosti pitja** navedle stališča: od dobrem kosilu, po opravljenem pomembnem delu, ob jedi. Opozorile so, da pitje alkoholnih pijač ob obrokih privede tudi do alkoholizma. Sporočilo, ki ogroža zdravje je, da pitje alkoholnih pijač ob obrokih, privede tudi do alkoholizma.

Družine zdravljenih alkoholikov so navedle, da je ob jedi ali ob kosilu koristen kozarec vina. Lahko pa popiješ tudi pol decilitra vina samo ob večerji, toda ne vsak dan.

Pri **učinkih pitja** so *vinogradniške družine* navedle: sproščenost, da povzroča smeh, kar je neke vrste smehoterapija, razkraja hrano, večja moč posameznika za fizično delo in razkraja maščobe v krvi.

Družine zdravljenih alkoholikov so navedle, da je rdeče vino dobro za kri: zbija holesterol in izboljša hemoglobin.

Pri **preventivi** so *vinogradniške družine* navedle izobraževanje v OŠ . Zakonodaja, ki omejuje pitje ne pripomore k preventivi, so dejale.

Družine zdravljenih alkoholikov pa o preventivi pitja tukaj niso govorile.

7.6. KAKO VPLIVA PO NJIHOVEM MNENJU ZAKONSKA PREPOVED PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ NA OMEJITEV PITJA LE TEH sem povezala z naslednjimi skupinami besed:

- zakoni
- vzgoja
- družbene razmere
- okolje
- posameznik

Glede **zakonov** so *vinogradniške družine* menile, da zakoni ne omejujejo pitja.

Družine zdravljenih alkoholikov so enako izjavile.

Glede **vzgoje** so *vinogradniške družine* menile, da z izobraževanjem ne bi omejili pitja.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so menile, da z izobraževanjem v OŠ bi lahko vplivali na omejitev pitja.

Glede **družbenih razmer** so *vinogradniške družine* menile, da bi omejili pitje, če bi poklicnim šolam dvignili ugled, če bi lokale zapirali bolj zgodaj, ob 24.00 uri in če bi bile razlike v premoženju prebivalcev manjše.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so tudi menile, da bi zgodnejše zapiranje lokalov, pripomoglo k omejitvi pitja.

Glede **okolja** so *vinogradniške družine* izjavile, da s sprejemanjem zakonov proti pitju alkoholnih pijač, država pospeši pitje svojih državljanov.

Družine zdravljenih alkoholikov so menile, da z znižanjem alkohola v alkoholnih pijačah bi okolje pomembno vplivalo na omejitev pitja.

Od **posameznika** je odvisno ali bo pitje omejil, sta izjavili obe skupini družin.

7.7. RAZLIKE V STALIŠČIH DO PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ MED PODEŽELSKIMI IN MED MESTNIMI OTROKI

Razdelila sem v naslednje skupine:

- poučenost o pitju
- pogostost pitja
- začetki pitja
- dostopnost pijače

Glede **poučenosti o pitju** so *vinogradniške družine* menile, da so podeželski otroci bolj poučeni.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so tu izpostavile disciplino staršev.

Glede **pogostosti pitja** so *vinogradniške družine* dejale, da mestni otroci več popijejo, da pijejo več žganih pijač, ker so bolj osamljeni in ker premalo fizično delajo. Podeželski otroci pa pijejo več vina.

Družine zdravljenih alkoholikov so povedale, da mestni otroci bolj pijejo, popite količine povezujejo z družbo teh otrok.

Glede **začetkov pitja** so *vinogradniške družine* mnenja, da mestni otroci začnejo piti bolj zgodaj.

Enako so izjavile *družine zdravljenih alkoholikov*.

Glede **dostopnosti pijače** so *vinogradniške družine* mnenja, da se na podeželju več pije zaradi dostopnosti alkoholnih pijač.

Družine zdravljenih alkoholikov pa so mnenja, da se podeželskim otrokom pitje ne pozna, ker imajo vino doma.

8. SKLEPI

Družine zdravljenih alkoholikov menijo, da je alkoholik lahko urejen. Dobrosrčen. Čustven. Pameten, ko je trezen. Normalen. Sebe vidi, da je boljši od drugih. Besede alkoholik noče sprejeti. To potrjuje, kar je Bateson navajal, da intoksikacija mora doprinese k popravku napake vsaj subjektivno. Da se vidi sprejemljivejšega. Je vsaj ponovno postal del človeškega prizorišča. Ko začuti fiziološko toplino alkohola v svojih žilah, v mnogih primerih tudi psihološko toplino proti drugim (Bateson 2000: 299).

Tudi vinogradniške družine so mnenja, glede reakcij alkoholika, da se alkoholiki lahko bolj smejejo, so bolj zgovorni in dobri.

Vinogradniške družine so izpostavile alkoholikovo družino, ki trpi ob alkoholiku. Izpostavile so tudi družbo, katera »izključi« alkoholika iz življenja: vidi ga, da je brez pameti in kot bolnika.

Družine zdravljenih alkoholikov reakcij družine in družbe se niso dotaknile. Morda zato, ker je prisoten razdiralni občutek sramu, jeze in nemoči, kot je Gostečnik rekel (1999:198-199). Pred drugačnimi bodo prekrivali to bolezen, se je sramovali in čutili, da so drugačni, da ne pripadajo družbi in so zanjo nesprejemljivi.

Sicer sta obe skupini družin glede osebnostnih značilnosti odvisnika od alkohola izpostavili agresivnost. Glede reakcije alkoholika pa ponos. To se kaže v tej herojski borbi s steklenico, ki se konča s ponovno »pomiritvijo in spoprijateljtvijo s pijačo pravi Bateson.(2000: 298).

Kar se tiče alkohola kot razloga za alkoholizem, so družine zdravljenih alkoholikov navedle dostopnost pijače, vinogradniške družine pa poceni vino.

Sicer sta obe skupini družin navedli glede okolja neustrezno družbo, nesporazume v družini in v službi, kot razlog za pitje alkoholnih pijač. Auer (2002:41) je to pitje imenoval individualno.

Za vinogradniške družine so bistveni tudi vzorci obnašanja bližnjih. Tudi iz naklonjenosti do sočloveka, lahko začneš piti, so menile vinogradniške družine. To sem razumela kot pozitivno sporočilo, da je alkoholik naklonjen sočloveku. Pitje ti tudi omogoči, da postaneš pomembnejši. Bateson (2000: 301) pravi, da alkohol verjetno povzroči, da se alkoholik vidi

samega sebe kot del grupe, v resnici je pa alineiran. Alkohol mu omogoča komplementarnost v odnosih z ljudmi, ki ga obkrožajo.

Tudi družine zdravljenih alkoholikov so navedle, da s pitjem pridobi človek moralno in moč. Kot je Glasser navajal (1994:131), da je alkohol tista vrsta droge, ki pomaga pri vzpostavljanju kontrole in zato je znak moči in zrelosti, če smo ga sposobni obvladati.

Kot zunanje dejavnike, ki imajo učinek na odvisnika od alkohola, da se odloči za zdravljenje, sta obe skupini družin navedle nesreče, brezupne diagnoze, izgubo službe. Skratka odvisnik mora doseči dno, ki je za vsakogar različno; priznati si mora, da je alkoholik(notranji dejavnik). Seveda je možno, da vsak človek doseže neko dno. To dno je napad panike-neka priložnost za spremembo pravi Bateson (2000:301).

Vinogradniške družine so navedle, da si samozavesten, če odkloniš pitje alkoholnih pijač. Družine zdravljenih alkoholikov pa v tem primeru o samozavesti niso govorile. Njihovo sporočilo je bilo: ne pijem alkohola.

Zanimivo se mi zdi, da so družine zdravljenih alkoholikov navedle, da jim družba govori, da se bojijo žene, če nočejo popiti alkoholne pijače v družbi.

Glede pogostosti pitja alkoholnih pijač sta obe skupini družin navajali pitje vina ob obrokih; v določeni meri. Auer (2002:41) imenuje to ritualno pitje.

Vinogradniške družine so omenile pitje ob opravljenem pomembnem delu. Auer (2002:41) govori v tem primeru o socialno sprejemljivem pitju. Pitje vina za vinogradniške družine pomeni sproščenost, smeh, neke vrste »smehoterapijo«. Poveča tudi moč za opravljanje fizičnega dela. Tudi Može (2002:18) omenja prepričanje, da alkohol daje moč in zaradi tega alkoholne pijače pogosto uživajo pri terenskem delu.

Zanimivo je, da so samo vinogradniške družine, glede pogostosti pitja, navedle, da pitje vina ob obrokih lahko tudi privede do alkoholizma.

Glede učinkov pitja na zdravje sta obe skupini družin menili, da je vino dobro za zdravje, predvsem za kri.

Glede preventive vinogradniške družine menijo, da že v OŠ bi se morali učiti kako pametno piti alkoholne pijače. Morali bi govoriti o dobrih in slabih učinkih pitja alkoholnih pijač. Tudi zakonodaja v tej smeri bi morala biti »drugačna«; pitja naj ne bi omejevala.

Samo vsak posameznik lahko omeji pitje alkoholnih pijač, sta navedli obe skupini družin. Zakoni pitja ne omejujejo.

Družine zdravljenih alkoholikov pravijo, da je pitje alkoholnih pijač pri otrocih odvisno od discipline staršev. Da so popite količine alkoholnih pijač pri mladostnikih odvisne od družbe, ki jo mladostniki na podeželju in v mestu imajo.

Sicer pa obe skupini družin navajata, da mestni otroci začnejo bolj zgodaj piti in kasneje pijejo tudi večje količine alkoholnih pijač. Podeželskim otrokom se pitje ne tako pozna, ker imajo vino doma, so menile družine zdravljenih alkoholikov.

Vinogradniške družine so bile tudi mnenja, da se na podeželju bolj pije zaradi dostopnosti alkohola; tu se popije več vina. V mestu pa se popije več žganih pijač.

Zanimivo se mi zdi, da družine niso izpostavile, da otroci ne smejo piti alkoholnih pijač. Ker se namreč otrokom pitje popolnoma odsvetuje (Čebašek Travnik, Hovnik Keršmanc, Stergar 1990:37).

Nemogoče je priskrbeti rešitve, ki bi ustrezale prav vsem, saj izviamo iz različnih kultur, imamo različne izkušnje in edinstveno družinsko ozadje. Zadovoljna sem, da sem uspela združiti odgovore obeh skupin družin-vinogradniških in družin zdravljenih alkoholikov, v vsaj zame, neko dovolj kompleksno vsebino odgovorov. V kateri je razvidno, da imata obe skupini družin glede vpliva pitja alkoholnih pijač na zdravje in vpliva zakonov na omejitev pitja alkoholnih pijač, enaki stališči: pitje vina ob obrokih pozitivno vpliva na zdravje; z zakoni, ki pitje prepovedujejo, ne moremo omejiti pitja alkoholnih pijač.

Vinogradniške družine so glede pogostosti pitja vina ob obrokih, tudi navedle, da to lahko pelje v alkoholizem.

Lažje mi je. Ko srečujem ljudi, ki na stvari, ki bi jim sicer lahko močno zagrenile življenje, gledajo s toleranco. Dopuščajo prostor še drugim; upoštevajo tudi mnenja drugih. Npr. da je

vino koristno zdravju. Čeprav ga ne smejo zaužiti. Taki ljudje me opogumljajo. Sama se nagibam k bolj celostnemu reševanju problematike pitja alkoholnih pijač. K iskanju možnosti in spodbud, ne pa dokončnih rešitev.

9. LITERATURA

Anonimus. (2000). *Dvanajst korakov in dvanajst izročil*. New York: Alcoholics Anonymous World Services, inc.

Asen, E. (1998). *Družine*. Ljubljana: DZS, d.d.

Auer, V. (2002): *Pretrmast, da bi pil: alkohol, škodljiva raba in odvisnost*. Samozaložba Ibidem, Ljutomer.

Bateson, G. (2000). *The Cybernetics of Self: A Theory of Alcoholism*. V: Steps to an Ecology of mind. Chicago: University of Chicago Press.

Bepko, C. (1989). Disorders of power: women and addiction in the family. In: McGoldrick M, Anderson CM, Walsh Feds. Women in families. New York: Norton.

Čačinovič Vogrinčič, G. (1995). Družina-pravica do resničnosti. V : Jože Ramovš (ured.), *Družina. Zbornik predavanj in razprav na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine v Cankarjevem domu v Ljubljani 25. in 26. oktober 1994*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno.

Čačinovič- Vogrinčič, G. (2005/2006). *Socialno delo z družino. Študijsko gradivo za šolsko leto 2005/2006*. Ljubljana

Čačinovič Vogrinčič, G. (1998). *Psihologija družine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Čebašek Travnik, Z. in Hovnik Keršmanc, M. in Stergar, E. (1999). *Alkohol? Čim manj-tem bolje, otroci in mladostniki pa sploh ne!* Ljubljana: Rdeči križ Slovenije.

Čebašek Travnik, Z. (1996). Družina in bolezni odvisnosti. V: Zdenka Čebašek Travnik in Maja Rus Makovec (ured.), *Delo z družino*. Ljubljana: Slovensko društvo za družinsko terapijo Psihiatrična klinika Ljubljana

De Vries, S. in Bowkamp, R. (2002). *Psihosocialna družinska terapija*. Logatec: Firis.

Duval, L. A.(1997). *Otrok, ki se je igral z luno*. Koper:Ognjišče

Glasser, W (1994). *Kontrolna teorija*. Kako vzpostaviti učinkovito kontrolo nad svojim življenjem. Taxus, Ljubljana

Glasser, W (2000) *Realitetna terapija v praksi*. Mca, Radovljica.

Gostečnik, C. (1999). *Srečal sem svojo družino*. Ljubljana: Brat Frančišek in Frančiškanski družinski center

Frankl, V. (1994). *Volja do smisla*. Celje: Mohorjeva družba

Haley, J.(1971). *Changing Families. A Family Therapy Reader*. New York, San Francisco, London: Grune & Stratton, A Subsidiary of Harcourt Brace Jovanovich

Ješe, M. in Gradišnik, B. (2005). *Kodrlajsasti piton. Roman o narkomanskem življenju*. Maribor:Založba Rotis

Kompan Erzar, K.(2003). Šibke točke partnerstva slabijo moč starševstva. V: Josip Turk (ured.), *Preprečimo odvisnosti*.Ljubljana: Društvo za zdravje srca in ožilja.

Lamovec, T (1993). *Spretnosti v medosebnih odnosih*. Ljubljana: Produktivnost management consulting d.o.o.

Lukas, E. (1993). *Družina in smisel*. Celje: Mohorjeva družba

Minuchin, S. (1974). *Families and Family Therapy*. London:Tavistock

- Marinček, A. (2002). *Osebnostna vzgoja. Vzgoja za družino in življenje*. Celje: Cilian d.o.o.
- Može, A. (2002). *Odvisnost od alkohola*. Idrija: Založba Bogataj
- Musek, J. in Tušak, M. in Zalokar-Divjak, Z. (1998). *Človek kot celostno bitje*. Ljubljana: Educy.
- Picchi, M (1995). *Projekt človek*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka
- Pokorn, D. (1989). *Vino in življenje*. Ljubljana: Gospodarsko razstavišče
- Pokorn, D. (1995). *Vino in zdravje*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Ramovš, J. (1988). *Socialni delavec in alkoholizem*. Ljubljana: Delavska enotnost
- Ramovš, J. (1999). *Slovar socialno alkoholološkega izrazja*. Ljubljana: Inštitut Andreja Trstenjaka.
- Ramovš, J. (1986). *Alkoholno omamljen*. Celje: Mohorjeva družba.
- Ramovš, J. (1983). *Boj za življenje družine*. Celje: Mohorjeva družba.
- Ramovš, J. (1995). *Slovenska sociala med včeraj in jutri*. Ljubljana: Inštitut Andreja Trstenjaka
- Ramovš, K. (2006): *Prijateljske skupine zdravljenih alkoholikov in njihovih svojcev*. Magistrsko delo, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Razboršek, V. in Krištof, M. (1988). *Kaj vem o alkoholizmu in drugih zasvojenostih*. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Rugelj, J. (2000). *Pot samouresničevanja*. Ljubljana: samozaložba

Rugelj, J. (1983). *Uspešna pot*. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije.

Rus Makovec, M. (2003). *Zloraba moči in duševne motnje ter poti iz stiske*. Ljubljana: Cankarjeva Založba.

Satir, V. (1995). *Družina za naš čas*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Skynner, R. in Cleese, J. (1993). *Družine in kako v njih preživeti*. Ljubljana: Založba Tangram.

Šikovec, S. (1984). *Za vsakogar nekaj o vinu*. Ljubljana: ČZP Kmečki glas.

Škvarč, K. (2002). *Vzroki za recidivo pri zdravljenih alkoholikih in vzroki za uspešnost ponovnega urejanja*. Diplomsko naloga: Visoka šola za socialno delo.

Tomori, M. (1994). *Knjiga o družini*. Ljubljana: EWO.

Ziherl, S. (1989). *Kako se upremo alkoholu*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

INTERNETNI VIRI:

1. http://www.delo.si/index.php?sv_path=41,1735,195331)
2. <http://www.ivz.si/index.php?akcija=tisk&n=511>

ZAKONODAJA:

Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA). Uradni list RS, let. 2003, št. 15. Ljubljana.

10. POVZETEK

Namen diplomske naloge je bilo odkriti stališča glede vpliva pitja vina na zdravje in vpliva zakonov na omejitev pitja alkoholnih pijač; preko sedmih vprašanj o alkoholizmu. Vprašanja sem postavila primorskima skupinama vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov.

V prvem delu teoretične naloge sem predstavila nekaj osnovnih pojmov o zasvojenosti z alkoholom: navedla sem kdo je zasvojen, stanje v Sloveniji, opisala vrste pitja, stanje vinjenosti, vzroke nastanka bolezni alkoholizma in osnove teorije izbire. Opisala sem tudi vrste alkoholikov, obrambne mehanizme zasvojenega z alkoholom, v okviru fenomena prvega kozarca pa tudi ponos alkoholika, recidivo in uvid.

V drugem delu teorije sem predstavila družino, delo z družino, Lussijevo pojmovanje systemskega socialnega dela ter vzpostavljanje delovnega odnosa. Delo z družino za mojo nalogo ni relevantno, menim pa, da je njegova splošna pomembnost tolikšna, da sem ga vsaj okvirno predstavila.

V raziskovalnem delu sem preko intervjuja vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov želela odkriti stališča do alkoholizma nasploh. Dobila sem vrsto stališč, katera sem obdelala s kvalitativno analizo. Med njimi sem dobila odgovora na dve stališči, zaradi katerih sem se naloge tudi lotila: tudi zdravljeni alkoholiki menijo, da pitje vina ob obrokih pozitivno vpliva na zdravje ter da z zakoni, ki omejujejo pitje alkoholnih pijač, pitja dejansko ne bomo omejili.

V interpretaciji na kratko opisujem tudi možne dobre vidike obeh skupin družin do alkoholizma. Cilji so človeku razumljivi, vendar pot za doseganje teh vidikov ni dobra; ko

družine navajajo, da je alkoholik lahko normalen, navidezno urejen, dobrasrčen, rad pomaga drugim, čustven, se bolj smeje, je bolj zgovoren.

V sklepih še enkrat povzamem bistvene ugotovitve glede raziskovalnih vzrokov. Glavna ugotovitev je, da vinogradniške družine in družine zdravljenih alkoholikov sta glede stališč o vplivu pitja alkoholnih pijač na zdravje in o vplivu zakonov na omejitev pitja alkoholnih pijač, enotni. Čeravno imajo družine zdravljenih alkoholikov s pitjem alkoholnih pijača slabe izkušnje.

1.1. Priloga

11.1 Vprašalnik – stališča do pitja alkohola v družini. Primerjava stališč vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov

A družina

1.: T. Valterju: Kaj bi Ines rekla, kako naj bi odvisni od alkohola izgledal?

Valter: Alkoholiki imajo en tipični postan vonj. Ženske občutijo, ne opazijo. Če eden pije kaj ga boš ubil? Če je taki že od mladosti, če je bil vedno bolj »mehek«, kaj naj bi z njim? Mu spremeniš karakter? ..Ne moreš..

T. Ines: Kaj bi rekla na to, kar je Valter rekel?

Ines: Malo se poskušam rešiti te profesionalne deformacije (delala sem kot socialna delavka v zaporih), da ljudi opazujem v govoru, kretnjah, fizičnem izgledu. To mi pove veliko. Da pije, vidiš po barvi obraza, po načinu govora, povezovanju stavkov, kako opisuje dogodke, po spremembi v obnašanju od jutra do večera, (taki skušajo pokazati kako so delavni-nekateri lahko tudi res delajo od ene do dveh treh ur in potem ne morejo več).

T. Klemnu: Kaj rečeš na to, kar si slišal?

Klemen: Po obnašanju, po agresivnosti. Če bi kdo povedal kak vic, bi se ta, ki je »podvržen« pijači začel kregati in iskal bi vedno več napak pri svojih prijateljih...

Valter: Tak človek je izključen iz našega življenja avtomatsko.

2. T. Klemnu: Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo piti, kaj bi mama rekla?

Klemen: Neustrezna družba, ...

T. : Po katerem vinu lahko prej postajaš odvisen, kaj bi večina rekla?

Valter: Po tistem, po katerem se poceni nalivaš,...

T. Klemnu: Kaj rečeš na to kar je oče rekel?

Klemen: To je res, če nimaš veliko denarja za se nalivati z dražjim vinom, ...

T. Ines: Kaj bi še dodala?

Ines: Vzorec obnašanja, če sin vidi očeta, da »pije« bo mnogo prej prevzel to obnašanje. Alkoholiki so zame tisti, ki določene probleme, ki jih življenje prenaša jih ne rešujejo, ampak vidijo v alkoholu beg iz življenja. Skušam jim povedati, da življenje ni lepa morska gladina, kjer čolnič plava,... Problemi so za vse ljudi,..četudi za nekoga misliš –glej ga ima hišo, avto, vse,... Vsak ima probleme! Če imaš točno postavljen cilje pred sabo in veš kaj hočeš v življenju imeti, ne bo alkohol tisti, ki bo tebe vodil ampak boš ti njega.

Valter doda, kar je slišal: Enemu je dana večja moč, da se lahko obvlada(mu je to prirojeno), da se ima v oblasti.

3. T. : Če bi kdo v vašem sorodstvu ali od vaših znancev preveč pil, kdo mislite, da bi od vas prvi to opazil?

Valter: Ines.

Klemen: Odvisno kdo koga več videva, ..

Ines: Ob predpostavki, da se vsi enako videvamo?

Kaj bi rekel ti Klemen ga vpraša Valter?

Klemen molči.

Ines: Bi bolj začutil verjetno . Saj reče včasih, kako je čuden tisti....

4. T. : Kaj bi odvisnemu od alkohola pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi večina rekla?

Valter : Ines pravi, da tisti, ki je alkoholik mu bo pomagalo to, da si mora priznati predvsem sam sebi, da je nekaj z njim narobe. Če si ne, nič ne pomaga. Če si ne prizna sebi in vsem ostalim je vse skupaj zaman.

T. Valterju: Če bi Ines opazila prva, kaj bi v tem primeru naredila?

Valter: Ne vem, če bi bilo kaj dosti za naredit. Ko je bila v službi, ga je poklicala na razgovor... Če pa imaš nekoga svojega, ne vem kaj bi naredila, kaj dosti ne... Ker ti, ki pijejo zanikajo in skrivajo, ne priznajo. Če je v sorodu je še toliko bolj zapleteno.

Ines: Če bi pil mož, bi se poskušala pogovoriti, on bi zanikal, jaz bi vztrajala... Če v tem ne bi uspela, bi sigurno šla v ločitev... nedvomno!

Valterju: Kaj rečeš na to kar je Ines rekla in Klemen kaj reče na to?

Valter: Jaz se popolnoma strinjam, ker drugega izhoda ni. Si pa ne predstavljam, da bi moja žena začela pit, to mi pa na kraj pameti ne pride, to se mi zdi nekaj nemogočega!

T. Klemnu: Kaj rečeš na to, ko si poslušal očeta in mamo?

Ines: Si niti ne zna predstavljati...

Valter: Ne, si ne zna predstavljati, ker to so grenke plati življenja, tudi verjetno ne razmišlja o tem.

Ines Klemnu: Si predstavljaš kako bi bilo, če bi jaz bila alkoholik?

Valter sprašuje Klemna in sam odgovarja: : Kaj bi naredil če bi imel 20, 21 let? ..on bi peljal po svoje, ker je karakter, v vsakem primeru bi peljal po svoje.

Ines: Če imaš v družini enega odvisnika od alkohola morajo vsi člani družine pristopiti enotno, da bo res začel potem razmišljati, da je nekaj narobe z njim; en sam ne opravi nič. Stopiti skupaj in reči : nekaj bomo naredili. Ali, da žena mu ne bo več za dekle ali še kaj drugega, lahko se greš pogovoriti na delovno mesto in prosiš, da mu še tam postavijo pogoje.

5. T. Klemnu: Kaj tvoji prijatelji mislijo, kaj sporočaš, če odkloniš pitje alkohola v družbi?

Klemen: Da ne boš pil, lahko koga užališ s tem..

Ines Klemnu : Zato, da ga ne bi užalil, spiješ?

Klemen: Da ne izgubiš tistega prijatelja, spiješ...

Ines Klemnu: Kaj misliš, da bi oče napravil v tem primeru?

Klemen: Oče ne bi pil, tudi če bi ne vem kaj izgubil.....

Valter: Če misliš, da boš izgubil prijatelja, če ne boš pil z njim, ...ta itak ni tvoj prijatelj! Tistih par sekund se ti lahko obrne življenje tako ali drugače, ne? Družba te sprejme za takega ali pa drugačnega... Če vztrajaš na svojem, ostaneš ti! Sprejmejo te in ostaneš kar si! Če popustiš, si mevža za celo življenje!

6. T. Klemnu: Ali večina misli, da so ljudje, ki preveč pijejo bolj moški?

Klemen : Pri ženskah ni to, da bi se nacejale, bolj rečejo to: poglej jo kako je šutasta. Ne vidim, da bi se toliko napivale, je bolj pri moških..

Ines Klemnu: Kaj tebi se zdijo friki tisti, ki se upajo piti in gredo k šanku?

Klemen: Če si v taki družbi, ki pijejo, potem je sigurno tisti frik, ki več popije..

Valter: Lahko je frik tudi tisti, ki zmore prinesiti eno flašo dobrega vina v družbo in se upa o njem debatirati.

Ines Klemnu: Ti bi napravil kaj takega, da bi si dobil prijatelja?

Klemen okleva...

Klemen: Sigurno, da ne.

T. Klemnu: zakaj misliš, da večina misli, da moški pijejo?

Klemen: da utopijo probleme, imajo svoj nadzor nad sabo, da dobijo prijatelja,...

T. Klemnu: Kateri so bolj čustveni?

Klemen : Bolj ženske.

T. :Kaj bi pa oče rekel na to kar je Klemen povedal?

Valter: Več kronikov med moškimi, bi povezal, da je med moškimi več čustvenosti . Da jih to zapelje v pijačo, z alkoholom se še bolj zaprejo . Moški se delajo džeki s tem ko pijejo , to je že tradicija , da rečejo »dajmo ga«

7. T. : Ali je alkohol dober za zdravje, kaj večina misli?

Valter: Če si na dopustu, ko se sprostiš in imaš fajn večere, malo dobrega vina paše zraven. Imaš pravico popiti tudi kak kozarec več. Da se smeješ in fajn počutiš, jaz mislim, da samo prispeva k zdravju. Smehoterapija!

Ines: Zakaj ne bi šolski minister v 6. 7. razred osnovnega šolanja namesto tega neustreznega alkoholnega zakona, učil pitje: poleg hrane pijte vino, ampak dajte piti pametno! V otrocih vzpodbujajo tekmovalnost, nabiranje točk. Včasih smo si v šoli pomagali, tudi v gimnaziji, s profesorji smo si skupaj prizadevali, da bi bil razred čim boljši, čim več %. Danes Bog ne daj, ker če bo tvoj sošolec imel več točk, bo on sprejet na fakulteto in ne ti. Naj jih ima čim manj, jaz mu ne bom pomagal, ker potem me lahko prehitijo; na to bi morala pomisliti zdravstveni in šolski minister in na tem področju kaj ukreniti.

Valter: Sprejema se neko restriktivno zakonodajo, premalo pa se napravi na področju vzgoje, kulture, ..V Sloveniji je vsekano v možgane, da se je potrebno nalivati.

Ines: Tudi gostu ponudimo vino, vendar če mu ne paše, mu ponudimo kaj drugega. Tudi z vodo se nazdravlja. Mislim, da se povečuje število ljudi, ki mislijo, da ni nujno, da mora biti alkohol zraven.

Valter: Ko greš na poslovno kosilo kozarec vina k dobremu kosila paše. Klepetaš pol ure časa in tisto gre. Tisto ne vpliva ...Kar je zanimivo, ko je mimo, ko si zadovoljen z eno rečjo, da se usedeš nekam kak večer, pole paša tudi kakšen kos sira in vina , doma ali pa pri prijateljih. Pri meni je pogojeno vse s počutjem.

8. T. : Glede na to, da je Slovenija vinorodna dežela, da je alkohola veliko, kaj bi pitje omejilo, kaj bi večina rekla?

Valter: Zakoni sigurno ne. Prepoved ne deluje. S prepovedjo bodo ustvarjali dodatne probleme. Nič se ne bo rešilo! V Ameriki, med prohibicijo, so bili na vseh žurih vsi pijani. Alkohola niso točili iz steklenic ampak kar iz pipe (v centralni kurjavi je bil viski noter namesto vode). Zakaj ne sprejme minister sklep , da bi lokale zaprli opolnoči ali ob 1 uri zjutraj?

Ines: V zaporu, ko naj bi bilo vse tako hermetično zaprto, je nekdo dobil cel paket tetrapak soka, napolnjen s šnopcem.Tovarniško zaprto. Ne preprečiš! S tistim ne preprečiš. Lahko preprečiš z eno vzgojo, da človeku »daš« v možgane, da si reče, zdaj mi napravi »klik«.

Valter: Določene poklice se očrni in če izbereš ta poklic, dobiš pole alkoholika, ki misli, da ni uspel v življenju. En dober mizar, en dober čevljar, en dober ne vem kaj...je tudi v redu poklic. In jih tudi primanjkuje.

9. T. : Kaj večina misli, kako pijejo alkoholne pijače mestni otroci v primerjavi s podeželskimi?

Valter: Na podeželju je več učenja glede tega kot v mestu. V mestu se bolj izgubljajo in več popijejo, tudi prej začnejo piti..

Mama in Klemen se strinjata.

B družina

1. T. Mitji: Kako bi mama ocenila, da je nekdo odvisen od alkohola?

Mitja: Da je bil večkrat pijan. Se čudno obnaša, nenormalno, kriči, prepira, agresiven,...

T. : Kaj bi nona Zalka rekla na to, kar je Mitja povedal?

Zalka: Da je res, da se ga spozna po obnašanju; vsi, ki so zraven, trpijo.

Aleš: Manj dela, psihično fizično manj sposoben, nosi flaše s sabo- bolj poceni drogo, zabuhel je v obrazu, izčrpan, ..

T. Hermmini: Kaj bi na to rekla?

Hermmina: Se strinjam.

2. T. Hermmini: Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo piti, kaj bi vaši domači rekli?

Hermmina: Iz obupa, če izgubi službo, ...

Zalka: Nesporazum v družini ali ljubosumje iz obupa, bolezni,...

T. Mitji: Kaj bi ti rekel, na to, kar si slišal?

Mitja: Bi se strinjal.

Aleš: Leta nazaj si bil bolj pomemben, če si se ga napil..

3. Terapevt: Kdo mislite od vas, da bi prvi opazil, če bi imeli v sorodstvu odvisnika od alkohola?

Aleš: Nona Zalka.

Hermmina: Ima več izkušenj, je najstarejša, in dobro oceni značaj človeka..

4. T.: Kaj bi takemu pomagalo k zdravljenju, kaj bi večina rekla?

Zalka: Odvisno kako globoko je v tem, odvisno od značaja. Skupaj bi se pomenili, lahko bi ga s potrpežljivostjo prepričali. Da bi mu dopovedovali, da alkohol povzroči veliko nesreč.

T. : Ali mislite, da bi bilo dovolj samo prepričevanje?

Zalka: Odvisno kako je on vztrajen, trmast.

Hermmina: Bi se strinjala. Pri alkoholiku je težko sploh kaj doseči,...

Aleš: Odvisno od karakterja, odvisno koliko je že v alkoholizmu. Če je že dosti noter, potem ga ne obrneš. Mora na zdravljenje. Še tam ga težko obrnejo, pride nazaj in začne ponovno piti.

5. Terapevt: Kaj pomeni odkloniti alkohol v družbi, kaj bi tvoji prijatelji rekli, če bi jih vprašali?

Mitja: Večina se čudi, da si ne upaš..

Aleš: Da si bedak. Če si eden upa spit malo več, bi moral tudi ti.

Hermmina: Začnejo zafrkavati-glej ga, si ne upa, ga podcenjujejo, čeprav je ravno obratno, ne?

Zalka: Se strinja. Vlada zelo močno prepričanje, da se mora piti.

Zalka: Večina misli, da ni možno, da se proslavlja brez alkohola.

6. Terapevt: Kaj bi rekli tvoji znanci kdo več pije moški ali ženske?

Aleš: Pol, pol.

Mitja: Moški si ga upajo več spiti.

T. Hermmini: Zakaj moški pijejo?

Zalka: ker fizično delajo, daje jim moč; to je prepričanje.

Aleš: Alkohol da moč, ko popiješ en »štok«, je kot da poješ en sendvič, razvada, navada,.. Moški so manj čustveni kot ženske..

Zalka: Odvisno od karakterja.

Hermína: Se strinjam.

7. Terapevt: Ali je alkohol dober tudi za zdravje, kaj večina misli?

Zalka: Do ene mere; kozarec pri jedi priporoča zdravnik.

Aleš: Lahko tole izgleda tako: po malici, po kosilu, spet po malici in še po večerji. Lahko popiješ 3-4 kozarce in potem si že alkoholik.

Hermína: Saj rečejo tako zdravniki: če normalno delaš več popiješ.

Zalka: Zdravnik je priporočal možu, ki je imel rano na želodcu 1-2 kozarca vina pri jedi. Ko mu je mož povedal, da ne pije nič alkoholnega, mu je zdravnik svetoval mešanje vina z vodo postopoma, dokler ne bo uspel spiti kozarca samega vina.

8. Terapevt Mitja: Kaj misliš, da mama misli, s čim bi pitje alkohola omejili?

Mitja: Proti alkoholnega zakona bi ne smelo biti. Ti, ki želijo alkohol piti počakajo na 10.00 uro in potem nadomestijo tisto »izgubljeno količino«. Da se mladoletnikom omejuje pitje, se strinjam.

Aleš: 15 letni mulc gre pod pipco doma, si odpre in ga pije,...To ne more nihče preprečiti.

Mitja: Stara mama bi rekla, da izobraževanje in vzgoja, ker itak zakoni so, da se jih krši.

Aleš: Prepovedi je najlepše kršiti, ker se itak kršijo zaradi države. Naša država ima mnogo preveč zakonov. Zakone postavljajo sami, nihče ne vpraša kmetov za mnenje, samo da se oni strinjajo v vladi, ki imajo plače po 500.000,00 do 600.000,00 in jih ne briga za druge. Ne vem zakaj moraš ti pokazati vsakemu osebno izkaznico. Ti nisi dolžan gostincu dajati osebne izkaznice..

Zalka: Manj strogi zakoni bi imeli manj pijancev, narod bi bil zadovoljnejši.

T.: Kako bi pa bil narod zadovoljen?

Zalka: Da bi vsakdo imel stanovanje, svoj osebni dohodek, kar človeku pripada. Če ne bi bilo teh zakonov, bi se narod manj upiral

Aleš: Tisti, ki imajo po 500.000,00SIT dohodka bi morali prejemati 300.000,00. Navaden delavec ima pa 150.000,00SIT; jih je pol preveč v vladi in pol jih pohaja v vladi,...ne more biti tako. Počasi bo ta država šla.....

9. Terapevt: Kako pijejo alkoholne pijače mestni otroci v primerjavi s podeželskimi; kaj bi večina rekla?

Aleš: Mestni otroci pijejo manj, ko so manjši, ko začnejo žurati začnejo pit več. V mestu ni alkoholizma, je več droge.

Mitja: Podeželski začnejo prej pit, se pa več nalivajo potem mestni.

Zalka: Se strinjam. Alkohola je veliko, še posebej v vinorodnih krajih, je lažje dostopen. Na podeželju je več alkohola kot droge.

Hermína: Se strinjam.

C družina

1. T. Martinu: Kako naj bi izgledal človek odvisen od alkohola, kaj bi oče rekel?

Martin: Stalno pije, neurejen,...

Gregor: V obnašanju bi se videlo spremembe: eni se bolj smejejo, eni delajo neumnosti, enim se prav odklopi, eni udarijo na vandalizem, agresijo,.. ni produktiven

Nataša: neurejen, lahko je prav dober

Vinko: neurejen, nedelaven, brez skrbi,...

2. T. Vinku: Kaj misli večina, da pripomore k pitju?

Vinko: : Slabe razmere doma, se ne razume z domačimi. Jaz pijem več kot sem pil(imajo turistično kmetijo); prijatelji te kličejo k mizam, da nazdraviš skupaj z njimi. Iz naklonjenosti do človeka se odzoveš in nazdravljaš. Poznam nekoga, ki je prodajal avtomobile; velikokrat je moral biti prisiljeno pijan- proti svoji volji –če je hotel opraviti dobro svoj posel.

Nataša: Da ga zaničujejo, da ni močen,...

Gregor in Martin: se strinjata.

Vinko: Dosegljivost pijače ni razlog. Potem bi morali biti vsi kmetje pijanci, če bi bilo s tem kaj povezano.

3. T. Gregorju: Kdo mislite, da bi prvi od vas opazil, če bi imeli v svoji sredi odvisnika od alkohola?

Gregor: Tisti, ki je najbolj blizu. Starejšega odvisnika bi oče prej opazil in obratno: mlajšega pa jaz.

T. Gregorju: : Kaj pa mama?

Isto bi tudi mama opazila.

T. Vinku: Kaj reče tata na to?

Vinko: Tisti, ki je največ v stiku z njim.

4. T. Vinku: Kaj misliš, da bi mama rekla, kaj bi odvisniku od alkohola pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje?

Vinko: Težko prepričaš. Bi poskušala pripraviti do zdravljenja s pogovorom, ..

Gregor: Odvisnik ima svojo družbo,...če človek ne odpre sam oči,....

Vinko: Pogovor je to, da se posvetiš komu ki vidiš, da je v krizi,...

Nataša: Pogovor je to, da mu skušaš pomagati, svetovati,...

Vinko: Vsi pijanci skrivajo, da pijejo, to se moramo zavedati,...

Nataša: Ne vprašamo zakaj pije, vprašamo, če ima kake probleme,...

Vinko: : saj smo imeli konkreten primer, saj vidiš, da se ga ni dalo obrniti, zdravil se je, pa ni šlo,...

Nataša: Ločen je bil, delo je pustil zaradi pijače,...

5. T. Vinku: Če odkloniš alkohol v družbi, kaj sporočaš s tem, kaj večina misli?

Vinko: Da si zdravljen alkoholik ali da ti ne paše piti.

Gregor: Odvisno koliko je že popila družba. Če so že »naliti« bodo drugače gledali na tistega, ki alkoholno pijačo odkloni.

Vinko: To je začarani krog.

Nataša: Če rečeš ne, je ne, ti veš zakaj ne. Ni važno kaj bo oni rekel.

Gregor: Če rečeš ne in je potem ne in je sigurno ne, sporočaš da ti ni do tega.

Martin: Zaradi zdravja.

Nataša: Da izjaviš, da ti ne paše, si dovolj samozavesten. Potem razlog ni važen.

6. T. Gregorju: Kaj bi tvoji prijatelji rekli, so tisti, ki preveč pijejo bolj moški?

Gregor: Povečini. Če gledamo našo družbo to ni, če se gleda kdo več spiše-seveda da je to moški.

Martin: Lahko več »nesejo«.

Nataša: Tiho.

Vinko: Ker se več družijo kot ženske.

Gregor: Ženske so bolj čustvene.

Vsi se strinjajo.

7. T. Martinu: Kaj mama misli, da je alkohol dober tudi za zdravje?

Martin: Mora biti prava mera ob obroku..

Vsi se strinjajo...

Vinko: Ne smeš govoriti samo o škodljivih posledicah ampak tudi kako je zdravo pit v primernih količinah. Povsod se govori samo kako škodi.

Nataša: Gregor bi rad priporočal katero vino sodi k določeni hrani

8. T. Vinku: Kaj večina misli, kaj bi pitje omejilo?

Vinko: Da bi skrajšali ponočevanje. Danes so lokali odprti do 4 zjutraj. Zapreti bi se morali najmanj 3 ure prej! Na račun omejevanja se še več pije, nakupijo se rezerve. Nobeni restriktivni ukrepi ne pomagajo, kvečjemu obratno-pospešijo pijačevanje. Več pijancev je tam, kjer ni alkohola, kot kjer ga imajo. Izobraževanje bi sigurno pomagalo.

T. Nataši: Kaj misli Martin o izobraževanju?

Nataša: Njemu je to vse nepomembno, če si tip da boš pil, boš pil,...

T. Nataši: Kaj pa Gregor misli o izobraževanju glede kulture pitja?

Gregor: Bi se dalo vriniti v naše obvezno šolanje. Učiti bi morali o posledicah pretiranega pitja alkoholnih pijač.

Nataša: Se strinjam.

9. T. Martinu: Kaj bi mama rekla, kako pijejo alkoholne pijače mestni otroci v primerjavi s podeželskimi?

Gregor: Mestni več žganih pijač, podeželski več vina.

Martin: Da.

Nataša: V mestu imajo večjo priložnost.

Vinko: Ko greš na obisk k znancem v mesto, ponudijo žgane pijače. Imajo jih zaradi daljšega roka obstojnosti. Ker se ne kvarijo tako kot vina.

T. Martinu: Kako gledaš ti na to, kar je oče povedal?

Martin: Se strinjam. V mestu so bolj prepuščeni, so bolj osamljeni, ne delajo toliko fizično,...

Č družina

1. *T. Adi: Kaj menite, kaj bi Viktor povedal, kako naj bi odvisni od alkohola izgledal?*

Ada: Neurejen, neusposobljen za nič, izgubi pamet, bolj zgovoren kot običajno, nasilen, ...

T. Andreju: Kako vidiš to kar je mama povedala? Kaj bi ti še dodal?

Andrej: Se strinjam, takega je potrebno pustiti na miru.

Viktor: Obnašanje, govorjenje je drugačno, človek, ki pije ni stabilen, nima spoštovanja do sebe in do drugih. Zasmehujejo ga, poglej ga, kakšen je, rečejo....Ga zafrkavajo, v tem primeru dobijo še večjo moč, da odvisnika zafrkavajo.

Ada: Do sebe že ima spoštovanje, do drugih ga nima.

2. *T. Andreju-kaj pripomore, da začnejo posamezniki piti, kaj mama misli?*

Viktor: Družinski problemi, največ so krive ženske, genetsko, v službi-ko jo izgubijo,

Ada: Bolezen.

Viktor: Zaradi bolezni ne bo nihče začel piti.

T. Andreju: Kaj rečeš na to, kar si sedaj slišal?

Andrej: Da ni v redu.

3. *T. : Če bi čutili, da od vaših znancev kdo preveč pije, kdo mislite, da bi prvi opazil?*

Andrej: Sam bi opazil, opaziš takoj... Od nas treh bolj mama.

T. Viktorju: Kaj pa vi na to rečete?

Viktor: Kdo pa?... (Viktor se smeje).

4. *T. Andreju: Kaj mislite, da bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi mama ukrenila?*

Andrej: Kričala bi, ...

Viktor: Ukrepala bi takoj, ga prepričala, da gre k zdravniku. Jo moramo pohvaliti; vztrajala bi da se odloči za zdravljenje. Lahko, da se kakšen procent ljudi da prepričati, drugi procent ne...

Ada: Od dobre volje odvisno, od karakterja. Ozdravljen sosed je prišel do zaključka, da ne pije več.

3. *T. Andreju: Če odkloniš alkohol v družbi, kaj sporočaš?*

Andrej: Da si mevža, da nisi njihov,

Viktor: Če ga zafrkavajo, če ni vztrajen podleže. Mu alkohol podtikajo, s tem začne pit, potem se mu ponovno smejejo,...

4. *T. : So ljudje, ki preveč pijejo bolj moški, kaj večina misli?*

Viktor: Verjetno, da res. Pijana ženska se bolj grdo obnaša kot moški...

Andrej: Tudi ženske pijejo.

Ada: Moški se hitreje užalijo, ženske se bolj obvladajo.

Viktor: Pijejo iz navade, iz obupa.

5. *T. : Ali so alkoholne pijače dobre tudi za zdravje, kaj večina misli?*

Viktor: Vino je bilo zmeraj del hrane, odkar svet stoji. Gre se za kulturo pitja. Nedavno je prof. Šikovčeva, upokojena prof. vinarstva na BTF na TV Slovenija rekla: vino je bilo zmeraj del hrane. Dobro je popiti dva kozarca po jedi, da se hrana bolj razkraja.

Ada: To pravi tudi neki zdravnik, ki prihaja k nam na kosilo. (na turistično kmetijo). Vpliva tudi na zdravje.

Viktor: Leta nazaj ko nismo imeli kaj jesti, smo kos kruha močili v vino in je bilo...Človek je bil dosti bolj močen, je lahko delal..ni bil pijan.....

Andrej: Večina pravi, da je vino ob jedi dobro za zdravje.

8. T. : V Sloveniji je veliko alkohola, kaj bi pitje omejilo, kaj bi večina rekla?

Viktor: Prepričati ljudi, da začnejo kulturno piti. Z izobraževanjem.

Ada: Z nobeno prisilo, z nobenimi zakoni, se ne da preprečiti alkoholizma. S prisilo še bolj pijejo. Je potrebno človeka pripraviti do tega, mu povedati, da višek pitja mu škoduje.

Viktor: Državi ne odgovarja, da ima toliko alkoholikov ...država je pa dolžna preskrbeti službe, stanovanja, da bi ljudje ne padali v tiste stvari...pijanost.

9. T. Kako podeželski otroci pijejo alkoholne pijače v primerjavi z mestnimi, kaj misli večina?

Viktor: Več se pije po mestih.

Andrej: Zato, ker se nimajo kam dati.

Viktor: Podeželski otroci začnejo pit s 16, 17 leti. V mestu začnejo prej.

Andrej: in njegova mama se strinjata.

D družina

1. T. : Marku: Kako naj bi človek odvisen od alkohola izgledal, kaj bi mama rekla?

Marko: Slabo, dela nemir v družini, slabo izgleda, žalosten, čuden, neurejen, napadalen, agresiven, .. nekateri so ponosni, bolj važni....

Boris: Velik bolnik, »propalica«,ki si ne zna več pomagati, čim prej bi mu morali pomagati z ostrimi ukrepi. Tako ali pa konec.

T. *Nadi:* Kaj vi rečete na to kar ste slišali?

Nada: Se strinjam.

2. T. : Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo piti, kaj bi večina rekla?

Boris: Največ zaradi velikega preobrata državne politike- osamosvojitve Veliko podjetij je propadlo, ljudje so izgubili službe. Tisti, ki si ne znajo pravočasno pomagati in mu država ne zna pomagati, se iz obupa, revščine vrže tudi v alkohol. Po moje jih je 1/3 takih.

Marko: in mama se strinjata.

Boris: Kaj si lahko pomagaš s 30.000,00SIT/ mesec? Greš k prijatelju, ti da kozarec vina, težave pozabiš v pijači, si v transu..Država je sama kriva, da imamo toliko alkoholikov..

3. T. Če bi kdo od vaših znancev preveč pil, kdo od vas bi najprej opazil?

»Vsi bi opazili«! so si enotni; zmanjkuje pijača, storilnost pada, natančnost pada,...

4. T. Borisu: Kaj menite bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi Marko rekel?

Nada: Da mu pomaga cela družina, ga spodbuja, da bo boljše. Čim manj naj bi bilo alkoholnih pijač doma.

Boris: On bo vseeno dobil povsod pijačo, tudi , če mu skrivaš. Če ne bo sam toliko zavesten, da ne bo vzel, bo v redu. Pomaga mu ultimat od firme, ..vsakega nekaj, ultimat družine-ločitev,..

5. T. Borisu: Če odkloniš alkohol v družbi kaj sporočaš, kaj bi mama rekla?

Boris: Da nočeš piti. Da si ga odbil na neprimeren način. Da rajši pije sok. Danes ne pijejo toliko kot so pili.

6.T. So ljudje, ki preveč pijejo bolj moški, kaj večina misli?

Boris: Moški in ženske enako pijejo.

Marko: 60% moških, 40% žensk.

Nada: Moški imajo fizično težje delo, tudi bolj živčno, bolj so obremenjeni,...

Boris: Moški bolj pove ven , ženska pa bolj molči...

T. : Kateri bi prej izrazil težave, moški ali ženske, kaj večina misli?

Marko: Verjetno bi ženska.

Nada: Bolj ženska..

6. T. : Ali je alkohol dober tudi za zdravje, kaj večina misli?

Nada: Dober, samo z določeno mero.

Boris: Toliko, da ti razkroji tisto maščobo v krvi..

Marko se strinja.

8. T. Kaj bi pitje omejilo, kaj bi večina rekla?

Boris: Zakon ne pomaga, z zakonom bodo ljudje še bolj pili. Izobražujem se lahko cel mesec in če nimaš take pameti,....

Marko: Noben zakon ne pomaga.

Nada se strinja.

9. T. : Kako pijejo alkoholne pijače podeželski otroci v primerjavi z mestnimi, kaj bi večina rekla?

Boris: Podeželski otroci pijejo manj kot mestni. Mestni otroci tudi prej začnejo piti.

Marko: več po mestu.

E družina

1. Nada se strinja. T. : Kako naj bi izgledal odvisnik od alkohola, kaj bi vaši znanci rekli?

Franc: Zanimarjen, opusti higieno, neredno je, zabuhel, ne nadzoruje vedenja, oči ima rumene,motne, se trese.

T. Mariji: Kaj rečete na to kar ste slišali?

Marija: Tudi čustven, dobrasrčen, rad ustreže drugim. Ne odkloni. Ponosen. Ivo je šel spat brez večerje. Pogosto se je »naprdnil« in šel v klet.

2. T.: Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo pit, kaj bi večina rekla?

Franc: Družba v katero zahajaš, delovno okolje,.. Vendar je od človeka samega odvisno.

Marija: Če mi bo nekdo silil pijačo, ne bom sprejela.

Franc: Eno je govoriti, drugo narediti. Tak človek je nervozen, ne gre mu prav pri delu. Alkohol je dostopen na delu. Če se ga prepove se ga še bolj pije.

(Franc pove, da Marija ne pije, ker sočustvuje z njim. Franc pravi, da ga ne bi motilo, če bi Marija pila).

Marija: Mi ne gre za piti.

3. T. Če bi v vašem sorodstvu nekdo pil, kdo od vas v družini bi prvi opazil?

Franc: Jaz bi prvi opazil, nič bi mu ne rekel, ker to ne pomaga....

Marija se strinja.

4.T.:Kaj mislite, da bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje?

Franc: Nobeden, samo nek hud dogodek, da ti dajo odpoved v službi ali velike zdravstvene težave.

Marija: Zelo težka odločitev; vse drugo bi delali, samo zdraviti se ne bi šli.

5.T. :Če odkloniš alkohol v družbi, kaj to pomeni, kaj bi večina rekla?

Franc: Da se umakneš od družbe. Sedaj mi noben ne ponuja, ker vedo , da sem se zdravil. Nerodno je povedati, da ker si bil na zdravljenju, ne piješ. Se umakniti od družbe tudi ni v redu.

Marija molči.

6. T.:So ti, ki preveč pijejo bolj moški, kaj večina misli?

Franc: Tudi ženske pijejo, bolj žgane pijače.

Marija: Vinjeni lažje govorijo o svoji težavah. Mislijo si, da so močni.

7. T. : Ali je alkohol dober tudi za zdravje, kaj večina misli?

Marija: Pri jedi en kozarec. Rdeče vino zbije holesterol.

Franc: Se strinjam.

8. T.:Kaj bi pitje alkoholnih pijač omejilo, kaj bi vaši znanci rekli?

Franc: Ga ni ukrepa, odvisno od posameznika.

Marija: Več izobraževanja o kulturi pitja v OŠ.

Franc: Da, več izobraževanja, že v 4. razredu.

9. T. :Kako pijejo alkoholne pijače podeželski otroci v primerjavi z mestnimi, kaj bi večina rekla?

Franc: Začnejo prej iz mesta. Podeželskim se ne tako pozna, ker so bolj utrjeni. Ker imajo vino doma.

Marija: Bolj mestni otroci, so več časa zunaj, imajo več možnosti.

F družina

1. T. :Kako naj bi izgledal človek odvisen od alkohola, kaj bi večina rekla?

Mario: Zabuhel, ima motne oči, ne prav razmišlja, nestrpen, živčen, vse mu je na poti, napet.

Lidija: Stalno nekaj išče, ima preganjavico, nima obstanka, misli, kako bo prišel do alkohola, nesproščen, nespontan, razdražljiv. Besede alkoholik noče sprejeti.

Mario: Brez samozavesti, ponosen ko je nalit, pameten, ko »pride k sebi«, popravlja napake.

2. T. : Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo piti, kaj bi večina rekla?

Mario: Hočeš biti pogumen in poskusiš, da ti dvigne moralo, moč, da se uveljaviš.

Lidija: Da so odnosi krivi, je samo izgovor. Kriv je sam.

3. T. : Kdo od vaših bližnjih bi prvi opazil znanca, da preveč pije?

Lidija: Mario bi prvi opazil. Po obnašanju.

T. Mariu: Kaj rečete na to?

Mario: Prvi bi opazil. Zelo težko bi mu kaj rekel, razen , če bi me sam prosil.

4. T.:Kaj menite, kaj bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi vaši prijatelji rekli?

Mario: Samo njegova volja.

Lidija: Da si prizna, da je alkoholik.

5. T. : Če odkloniš alkohol v družbi, kaj to pomeni, kaj večina misli?

Lidija: Da si copata. Še posebno pred ženo.

Mario: Se strinjam.

6. T. : So ljudje, ki preveč pijejo bolj moški?

Mario: Ženske tudi, samo bolj na skrito.

Lidija: Tudi ženske pijejo.

Mario: Pijejo, da ga ženske ne komandirajo, češ saj jaz lahko delam kar hočem.

7. . Ali je alkohol dober tudi za zdravje?

Lidija: Verjetno kozarec pri jedi je dobro.

Mario se strinja.

8.T. : Kaj bi pitje alkoholnih pijač omejilo, kaj bi vaši prijatelji rekli?

Mario: Z nobenim zakonom, samo z izobraževanjem.

Lidija: Samo z izobraževanjem že v OŠ o pitju.

9.T. : Kako pijejo alkoholne pijače mestni otroci v primerjavi s podeželskimi?

Mario: V mestu je več droge kot alkohola. Dosti se ga popije. Težko bi rekel. Več možnosti je v mestu kot na deželi.

Lidija: Odvisno od družbe.

G družina

1.T.: Kako naj bi izgledal človek odvisen od alkohola, kaj bi večina rekla?

Miro: Navidez urejen in skrit pred okolico, »normalen«, ne izstopaš. Si ne prizna, drugi so še slabši.

T. Veri: Kaj rečete vi na to?

Vera: Se strinjam.

2.T.:Kaj pripomore k temu, da posamezniki začnejo piti, kaj bi vaši znanci rekli?

Vera: Genetski razlogi, družba,...Mirova starša sta oba pila.

Miro: Zato, ker ti paše.

3.T.: Če bi kdo od vaših domačih preveč pil, kdo od vas bi prvi opazil?

Miro: Vera bi prva opazila. Po nasilju.

Vera se strinja.

4. T.: Kaj bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi vaši prijatelji rekli?

Miro: Pogovor. Dobronamerno se z njim pogovoriš. Postaviš ga pred dejstvo: da ga boš zapustil...

Vera se strinja.

5. T. : Če odkloniš alkohol v družbi, kaj s tem sporočaš, kaj bi večina rekla?

Miro: Da izgubiš en status moči.

Vera se strinja.

6. T.: Ali bolj pijejo moški, kaj večina misli?

Vera: Tudi ženske.

Miro : Oboji.

7. T.: Ali je alkohol dober tudi za zdravje, kaj bi vaši znanci rekli?

Vera: Kozarec pri jedi.

Miro se strinja.

8. T. : Kaj bi pitje alkoholnih pijač omejilo, kaj bi večina rekla?

Miro: Izobraževanje v OŠ, samozavest.

Vera: Zakoni so pesek v oči.

9. T.: Kako pijejo alkoholne pijače mestni otroci v primerjavi s podeželskimi, kaj bi vaši znanci rekli?

Miro: Prej v mestu.

Vera: Prej in bolj mestni.

H družina

1.T. : Kaj bi rekel 27 letni sin , kako naj bi izgledal človek odvisni od alkohola?

Marjan: Ima visok glas, ki komandira, ni zmožen zahtevnejšega dela, ni za pred ljudi,...

Tina: Zanimarja družino. Vidiš, da se zapleta, išče prepir, kriči na domače, krivi druge, se izmika krivdi, zadovolji se s svojo vrsto prijateljev; išče tudi take, ki bodo skupno popili.

Marjan: Če bi Tina bila na mojem mestu-ko sem še pil- bi sin res občutil zanimarjeno družino.

T. Tina: Kaj bi rekla ostala dva sinova?

Tina: Ne vem, ker sta že samostojna, imata svojo družino.....Marjan se ni toliko napil, da ne ve zase, ni bil na tako visoki stopnji.

T. Marjanu: Bi vi poskusili kaj na to reči?

Marjan: Oba sinova živita proč, se nista nikoli vmešavala.

Tina: Nista nič rekla tata ne smeš, si bolan, sta pustila...

Marjan: Potuhe ravno mi nista dala.

2. T. Marjanu.: Kaj pripomore, da posamezniki začnejo piti, kaj bi večina rekla?

Marjan: Razočaranje v službi, v ljubezni,...

Tina: Družba.

T.: Kaj družba?

Marjanu: Še to spijemo in gremo....

T.: Kaj pa genetsko?

Tina: Seveda, da je nagnjenje.

Marjan: Nagnjenje je.

T.: Dosegljivost pijače?

Marjan: Enkrat smo pili pol- pol: vino in vodo, t. j. špric, oranžade ni bilo....

T. Tina: Kaj rečete na to, kar je Bruno rekel?

Tina: Res je bilo tako. Vem, ker mi je pravil v mladih letih, ko so kopali, kosili, so tudi njemu naredili šoto: jajce s sladkorjem z dodatkom vina, da bo bolj močen, da bo lažje delal. To potem pelje naprej.

Marjan: V vinu je moč, v vinu je resnica, kaj drži to ali ne? Pregovor je tak, ne. Koliko drži je pa vprašanje.

3.T.:Če bi v vašem sorodstvu nekdo preveč pil, kdo bi prvi v vaši družini opazil?

Tina: Jaz bi prva opazila.

T. Marjan: kaj rečete na to?

Marjan: Ona je naredila policijsko šolo, če bi hodila s policaji okoli, ne bi bilo treba ne balončkov, ne kaj drugega.

4: T. : Kaj mislite, da bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi vaši domači rekli?

Marjan: Edino sam mora sprejeti; jaz ne bi vplival nanj.

T.: Tudi rekel bi mu ne nič?

Marjan: Rekel bi mu, samo uspeha ne bi bilo.

Tina: Marjan ne pije eno leto, pil je pa že od začetka, še preden sva se poročila. Sama ga nisem mogla odvrniti, niti z grožnjo o ločitvi; govoril je, da ne pije stalno, da ni alkoholik. Upokojeni je pil še bolj; samo bolno srce ga je prepričalo, da je odnehal. S silo in prošnjami, z lepo besedo, z jokom ne dosežete ničesar. Jaz imam to izkušnjo.

5.T. : Kaj pomeni, če odkloniš alkohol v družbi, kaj bi večina rekla?

Marjan: Da se dela fin, da se boji žene, strah pred ženo,...

Tina: Tako so vedno govorili.

6. T. : So ljudje, ki preveč pijejo bolj moški, kaj menijo vaši znanci?

Marjan : Povečini moški, velikih razlik ni..

T. : Tina kaj pa vi rečete na to?

Tina: Bo držalo.Ženske verjetno popijejo preden gredo spat ali ko so doma, ko ne gredo iz hiše. V našem kraju je ena umrla: nikoli je nisem videla pijane, pila je po službi. Moške pa ni sram, četudi se valjajo po tleh..

Marjan: Moški pijejo iz navade, iz potrebe ne.

T.:Kaj rečete Tina na to?

Tina: Pravijo, jaz ne vem, jaz nisem bila nikoli pijana, da se dobi pogum, da se na vse pozabi.

7.T. Marjanu : Ali je alkohol dober tudi za zdravje, kaj bi vaš sin rekel?

Marjan: Sin doma ne pije. Nič ne bo rekel.

T: Kaj bi Tina rekla?

Marjan: Mogoče, da pol kozarca bi mi ga privoščila,...

Tina: Ne sedaj, nekoč bi ti privoščila, tudi 3 kozarce lahko. Za večino, do enega kozarca po kosilu, ne po večerji in ne po malici.

8.T: Kaj bi pitje omejilo, kaj bi večina rekla?

Marjan: Zakon ne zmanjša pitja alkohola, še več se pije.

Tina: Izobraževanje že v osnovni šoli bi bilo odlično, kot za prometne znake. Ko si otrok, ne veš še za alkoholizem.

9. T:Kako pijejo podeželski otroci v primerjavi z mestnimi, kaj bi večina rekla?

Marjan: Več se pije po mestu, tu začnejo tudi prej piti.

Tina: na podeželju je bolj vidno, v mestu ni tako..Ne vem kje začnejo prej.

I družina

1.T: Kako naj bi izgledal odvisni od alkohola, kaj bi Erik rekel?

Anja: Bolj zaprt, noče se pogovarjati v družini, odmaknjen od družine, vidi samo sebe, samo kar je njemu prav, hude besede govori, je agresiven, lovi ravnotežje.

Erik: Zamišljen samo v alkohol, kar mu žena reče, ne upošteva. Vidi se mu po očeh, po napadalnih besedah, po suhih ustnicah, po zadahu iz želodca. Higijensko zanemarjen, nima apetita, ga boli marsikaj, ne prizna, da ga boli od pijače...

2.T. Anji: Kaj pripomore k temu, da začnejo posamezniki piti, kaj bi Erik rekel?

Anja: Ni sporazuma v hiši, lahko ni sporazuma z ženo, z otroki, nima zaupanja vase, ga nekaj teži. Potrebuje neko pomoč.

Erik: Da postane alkoholik mu pomaga družba na prvem mestu, služba, ...

T: Kako družba pomaga?

Erik: Z žuri, začneš z majhnimi dozami, potem piješ več. V službo nosijo sodelavci pijačo; nočeš ostati dolžan, nosiš tudi ti. Pije se ob rojstnih dnevih, ali pa če druge priložnosti ni, jo najdeš: da ne bomo »suhi«, dajmo še enega... To ne nastane čez noč, traja več 10,20,25 let. Potem si že na tleh..

3.T. Anji: Kdo od vas bi prvi opazil v vašem sorodstvu odvisnika od alkohola?

Erik: Jaz bi prvi opazil.

Anja: Zato, ker on je že to...

Erik: Tudi če bi prejšnji dan pil, ga bi dobil. Žeja v dopoldanskih urah ga lomi.

4. T. Kaj mislite, da bi vašemu znancu pomagalo, da bi se odločil za zdravljenje, kaj bi rekla Anja?

Erik: Svetoval bi mu naj gre k zdravniku. Ta bi pri pregledu ugotovil telesne posledice. Edino tako bi se odločil za zdravljenje.

T. : Anja kaj rečete vi temu?

Anja: Edino na tak način.

5.T.: Če odkloniš alkohol v družbi, kaj to pomeni, kaj bi večina rekla?

Erik: Nisem še doživel, da bi rekli, kako da ne boš pil. Jaz sem ga dovolj. Zaenkrat stop, sem rekel.

Anja: Ni problema.

Erik: Jaz sem se opravičil, imel sem ohcet, krst, različna srečanja. Pijem sokove in je ravno tako dobro. Pojemo skupaj, nazdravljamo, se denem k tistim, ki ne pijejo. In je ravno tako dobro. Brez tistega kozarca vina.

Anja: Ravno tako je. Zaenkrat ni težav.

6. T.: So ljudje, ki preveč pijejo bolj moški?

Anja: Ne vem, naj bodo več moški.

Erik: Moški. Pijejo, da jim bolj teče jezik

7.T. Ali alkohol dober tudi za zdravje, kaj vaši prijatelji menijo?

Anja: Vino je tudi dobro do ene mere, za kri, za hemoglobin, lahko pol dl za večerjo, ni rečeno, da vsak dan.

Erik: Se strinjam.

8.T. Kaj bi pitje omejilo, kaj bi večina od njih rekla?

Erik: Prej bi morali zapreti lokale, najkasneje do 24.00 ure. Za mladino ni primerno, da tako dolgo ponočujejo, do zgodnjih jutranjih ur. Sramota za našo državo, da tega ne vidi. Naj točijo pivo, ampak naj zmanjšajo alkohol v njem.

Anja: Izobraževati bi morali že v OŠ. Tudi v službi se o tem pogovarjamo.

Erik: Se strinjam.

9. T. : Kako pijejo podeželski otroci alkoholne pijače v primerjavi z mestnimi, kaj bi rekli vaši prijatelji?

Anja: Enako. Dobijo se s prijatelji, ..

Erik: Odvisno od discipline staršev naj si bo v mestu ali na vasi.

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana *Nadja Kačič*, vpisana na Fakulteto za socialno delo v študijskem letu 2005/2006 kot izredna študentka, izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom *Stališča do pitja alkohola v družini. Primerjava stališč vinogradniških družin in družin zdravljenih alkoholikov* napisala samostojno, s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentoriceizr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič.

Datum: 10. 12. 2007

Podpis: